

Projekt

z dnia 15 marca 2023 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY PANKI**

z dnia 23 marca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Panki na lata 2023-2030

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 poz.40) w związku z art.16b i art.17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 poz.2268 z późn.zm.) po przeprowadzeniu konsultacji społecznych w sprawie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Panki na lata 2023-2030 Rada Gminy w Pankach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Panki na lata 2023-2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Panki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wójt Gminy

Urszula Bujak

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PANKI NA LATA 2023-2030

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	7
CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	18
Informacje ogólne	18
Struktura demograficzna mieszkańców	19
Infrastruktura społeczno- techniczna	22
Oświata	22
Opieka Zdrowotna	25
Bezpieczeństwo	27
Kultura i sport	32
Turystyka i rekreacja	37
Organizacje pozarządowe	40
Rynek pracy	41
Gospodarka.....	42
DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY	
PANKI.....	44
Problemy w obszarze pomocy społecznej.....	47
Bezrobocie	52
Bezdomność.....	54
Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych	55
Alkoholizm.....	55
Narkomania	60
Uzależnienia behawioralne	61
Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba	63
Ubóstwo	73
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.....	75
Przemoc w rodzinie	77
Podsumowanie części diagnostycznej	85
ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ	88
MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ GMINY.....	98

CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	99
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	121
ANALIZA RYZYKA	122
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	125
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	127
ZMIANY W STRATEGII.....	128
PROGRAMY I PROJEKTY	128
UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ	129
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	130
SPIS TABEL	131
SPIS RYSUNKÓW	132
SPIS WYKRESÓW.....	132
BIBLIOGRAFIA.....	134
Spis publikacji.....	134
Źródła internetowe	135

WSTĘP

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1812, 1967, 2127, 2140, 2754, z 2023 r. poz. 185). Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.:

1. diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 165, 240);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172, z 2022 r. poz. 2600);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);

- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690, 830, 1079, 1383, 1561, 1812, 2140, 2666, 2754, z 2023 r. poz. 240);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100, 173, 24);
- ustawa z dnia 24 lutego 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawy o podatku od wydobycia niektórych kopalin (Dz.U. 2022 poz. 558);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, 1265, 1812).
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019 poz. 1818).

Celem poniższej Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Gminy Panki na lata 2023-2030 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie Gminy Panki. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Gminy Panki przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych (GUS), danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku badań ankietowych przeprowadzonych w okresie od grudnia 2022 roku do stycznia 2023. W badaniach ankietowych wzięło udział 58 mieszkańców z terenu Gminy Panki oraz 8 pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ponadto, dokument Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Gminy Panki na lata 2023-2030 został opracowany z uwzględnieniem konsultacji społecznych.

Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Panki na lata 2023-2030 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Gminy Panki wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych (GUS), danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej Gminy Panki na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych, kierunków działań oraz wskaźników realizacji tych zadań.

Część wdrożeniowa obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych zakładane rezultaty, analizę ryzyka, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii oraz wnioski i podsumowanie.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Panki na lata 2023-2030 zgodna jest z celami innych dokumentów strategicznych i programowych opracowanych na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Są to między innymi dokumenty takie jak:

- **Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development)**

Agenda została przyjęta przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2015 r. Dokument wskazuje 17 celów oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Jest to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.¹

- **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju**

Dokument określający główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Strategia powstawała w latach 2011-2012. Uwzględnia uwarunkowania wynikające ze zdarzeń i zmian w otoczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski w tym okresie. Opiera się również na diagnozie sytuacji wewnętrznej, przedstawionej w raporcie Polska 2030. Wyzwania

¹Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju

rozwojowe z 2009 roku, w stosunku do diagnozy z lat 2008-2009 uzupełnione zostały o elementy, które wiążą się z trwającym na świecie i w Europie kryzysem finansowym i spowolnieniem gospodarczym.

Głównym celem określonym w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Z diagnozy przedstawionej w 2009 r. wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie.

Do każdego z obszarów przedstawiono również kierunki interwencji, czyli działań do podjęcia w perspektywie do 2030 r. służących osiągnięciu celu głównego Strategii.

I. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki (modernizacja):

1.1 Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna.

1.2 Polska Cyfrowa.

1.3 Kapitał ludzki.

1.4 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.

II. Równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzja):

2.1 Rozwój regionalny.

2.2 Transport.

III. Efektywność i sprawność państwa (efektywność):

3.1 Kapitał społeczny.

3.2 Sprawne państwo.²

² Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju

- **Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)**

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku, jest kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej.

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Oczekiwany efektem realizacji Strategii w perspektywie długookresowej dla obywateli będzie wzrost ich dochodów oraz poprawa jakości życia, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, przede wszystkim dla rodzin; zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji i szkoleń, podwyższających kwalifikacje i kompetencje obywateli; wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy; poprawa dostępu do infrastruktury; zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej, poprawiającej zdrowotność obywateli; satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa.

Najważniejsze efekty długookresowe dla gospodarki to przede wszystkim zmiana struktury PKB Polski w wyniku zwiększenia roli innowacji w jego tworzeniu. Przyczyni się to do szybszej konwergencji dochodów Polaków do poziomu średniej Unii Europejskiej. W sferze instytucjonalnej efektem realizacji Strategii będzie państwo bardziej przyjazne dla obywateli i przedsiębiorców, co będzie przejawiało się w poprawie jakości funkcjonowania jego organów i poszczególnych instytucji służących rozwojowi. W sferze społecznej efekty realizacji Strategii to ograniczenie wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz wszelkiego rodzaju nierówności

społecznych, a także budowa silnego kapitału społecznego i zwiększenie jego roli w rozwoju.³

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**

Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Do wyzwań tych należy uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Strategia wyznacza cztery cele szczegółowe do realizacji, których osiągnięcie powinno przyczynić się do rozwiązania najważniejszych problemów, których doświadcza polska gospodarka i polskie społeczeństwo, tj. niedostatecznych kompetencji, niewystarczającej opieki zdrowotnej, problemów demograficznych oraz ubóstwa.

Cel 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.

Cel 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.

Cel 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.

³ Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)

Cel 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.⁴

- **Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej**

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej jest dokumentem służącym realizacji celów dotyczących rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej wyznaczonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Ponadto jest on również wyrazem uporządkowania kierunków interwencji publicznej i działań wpływających na możliwości wykorzystania aktywności podmiotów sektora ekonomii społecznej i solidarnej, w tym spółdzielni, jako instrumentu aktywnej polityki społecznej oraz polityki rozwoju społecznego i lokalnego.

Z tych względów cel długofalowy strategiczny programu brzmi: Ekonomia społeczna i solidarna stanie się istotnym instrumentem aktywnej polityki społecznej, wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego.

Uwolnienie potencjału sektora ekonomii społecznej i solidarnej wymaga podjęcia konkretnych, uporządkowanych i skoordynowanych działań, dzięki którym rozwijać się będą szczególnie ważne z perspektywy polityk publicznych cechy podmiotów działających w tym sektorze, to jest:

- zdolność do aktywizacji i reintegracji traktowanych podmiotowo osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- koncentrowanie się na potrzebach społeczności lokalnych (oraz bazowanie na jej zasobach);

⁴ Projekt Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

- działania na rzecz dobra wspólnego przez dostarczanie usług społecznych użyteczności publicznej oraz realizację zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego;
- samodzielność, samopomoc i samowystarczalność.

W związku z powyższym cel główny programu brzmi: Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej i realizatorami zadań z zakresu rozwoju lokalnego.

Osiągnięcie celu głównego możliwe będzie dzięki realizacji następujących celów szczegółowych:

1. Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.
 2. Zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 3. Zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej na rynku.
 4. Upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej.⁵
- **Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030**

Celem Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu jest syntetyczne przedstawienie głównych założeń i kierunków polityki walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym w perspektywie do 2030 roku,

⁵ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

z jednoczesnym uwzględnieniem długofalowych założeń procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych kluczowych we wskazanej polityce. KPPUiWS w dużym stopniu odwołuje się do istniejących już krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych i programowych, tworzących ramy dla skutecznej realizacji polityki społecznej ukierunkowanej na budowanie spójności społecznej.

KPPUiWS zawiera cel główny i trzy cele szczegółowe oraz pięć priorytetów wyznaczonych do realizacji tych celów szczegółowych.

Celem głównym Programu jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Cel ten jest tożsamy z celem nr 4 wskazanym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, gdyż KPPUiWS jako polityka publiczna stanowi rozwinięcie i uzupełnienie Strategii w tym konkretnym obszarze.

Do zrealizowania celu głównego wskazano trzy cele szczegółowe:

- zmniejszenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem wśród dzieci i młodzieży;
- zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym;
- zwiększenie integracji społecznej grup najbardziej zagrożonych wykluczeniem, w tym osób bezdomnych i migrantów.

Priorytet I. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży.

Priorytet II. Przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu.

Priorytet III. Usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Priorytet IV. Instytucje pomocy społecznej oraz podmioty ekonomii społecznej – wsparcie dla osób i rodzin.

Priorytet V. Integracja cudzoziemców – rozwój usług społecznych dla migrantów, w tym cudzoziemców objętych ochroną międzynarodową, oraz wsparcie integracji na rynku pracy.⁶

- **Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2030”**

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” jest aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 1 lipca 2013 roku i stanowi piątą edycję tego kluczowego dokumentu określającego cele rozwoju regionu oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie roku 2030.

Zarysowane w dokumencie cele i kierunki wskazują drogę oraz narzędzia pozwalające na istotne zmiany gospodarcze prowadzące do pobudzenia tempa rozwoju gospodarczego regionu w oparciu o dynamicznie rozwijający się sektor przedsiębiorstw innowacyjnych. Strategia „Śląskie 2030” odpowiada również na wyzwania demograficzne stojące przed województwem śląskim. Dotyczą one w głównej mierze starzenia się społeczności regionu oraz malejącej liczby mieszkańców co jest wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego oraz procesów migracyjnych.

CEL STRATEGICZNY A: Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej:

- A.1. Konkurencyjna gospodarka.
- A.2. Innowacyjna gospodarka.
- A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość.

⁶ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030

CEL STRATEGICZNY B: Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca:

B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych.

B.2. Aktywny mieszkaniec.

B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki.

CEL STRATEGICZNY C: Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni:

C.1. Wysoka jakość środowiska.

C.2. Efektywna infrastruktura.

C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu.

CEL STRATEGICZNY D: Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym:

D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny.

D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu.

D.3. Nowoczesna administracja publiczna⁷.

- **Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030**

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030 jest zgodna z celami i kierunkami działań Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

Cel generalny (misja) brzmi:

Wysoka jakość życia mieszkańców województwa śląskiego. Aktywna społeczność regionalna.

⁷Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2030”

Cel strategiczny 1 - Aktywna polityka prorodzinna. Wspieranie właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniającej prawidłowy rozwój i opiekę wszystkim jej członkom, zwłaszcza osobom zależnym.

Cel strategiczny 2 - Rozwój warunków sprzyjających aktywnemu i pełnemu uczestnictwu osób starszych w życiu społecznym. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.

Cel strategiczny 3 - Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych oraz instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Cel strategiczny 4 - Wzmocnienie instytucji, organizacji i innych podmiotów realizujących zadania na rzecz włączenia społecznego mieszkańców regionu oraz skuteczności działań w tym obszarze. Organizowanie społeczności lokalnej.

Cel strategiczny 5 - Wzmocnienie roli ekonomii społecznej i solidarnej w integracji społeczno- zawodowej oraz w dostarczaniu usług społecznych.

Cel strategiczny 6 - Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie⁸.

Ponadto, programy tj.:

- Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie śląskim na lata 2021-2030;
- Program przeciwdziałania uzależnieniom w województwie śląskim na lata 2022-2030;
- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim na lata 2021-2025;

⁸ Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030

- Program przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu w województwie śląskim na lata 2018-2023;
- Program „Śląskie dla rodziny – Karta Dużej Rodziny” (aktualizacja 2019).

CHARAKTERYSTYKA GMINY

Informacje ogólne

Gmina Panki leży w powiecie kłobuckim, w województwie śląskim. Panki są ośrodkiem administracyjno - usługowym i siedzibą władz gminy. Gmina Panki składa się z dwunastu sołectw: Aleksandrów, Cyganka - Pacanów, Jaciska, Janiki - Ślusarze, Kałmuki, Kawki, Konieczki, Koski – Żerdzina, Kostrzyna – Kotary, Panki, Praszczyki, Zwierzyniec Trzeci.

Jest to gmina typowo rolnicza, prawie 60% powierzchni gminy zajmują użytki rolne. Znaczne części powierzchni gminy stanowią lasy wchodzące w skład Parku Krajobrazowego Lasy nad Górną Liswartą. Pod względem hydrograficznym Gmina Panki położona jest w dorzeczu rzeki Liswarty, której dopływem jest rzeka Pankówka, przepływająca przez obszar gminy Panki.

Sąsiaduje z Gminami: Krzepice, Opatów, Wręczyca Wielka i Przystajń. Ogólna powierzchnia gminy stanowi 54,94 km².

Rysunek 1. Zarys terytorialny gminy Panki w powiecie kłobuckim

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2021 r. Gmina Panki liczyła 4 892 mieszkańców; z czego 50,96% stanowią kobiety (2 493), a 49,04% mężczyźni (2 399). Współczynnik feminizacji dla Gminy Panki w 2021 roku wynosił 104 (na 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety). Gęstość zaludnienia wynosiła 89 osób na 1 km². Na przestrzeni lat 2018-2021 liczba mieszkańców zmalała o 4,25%.

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na 2021 rok

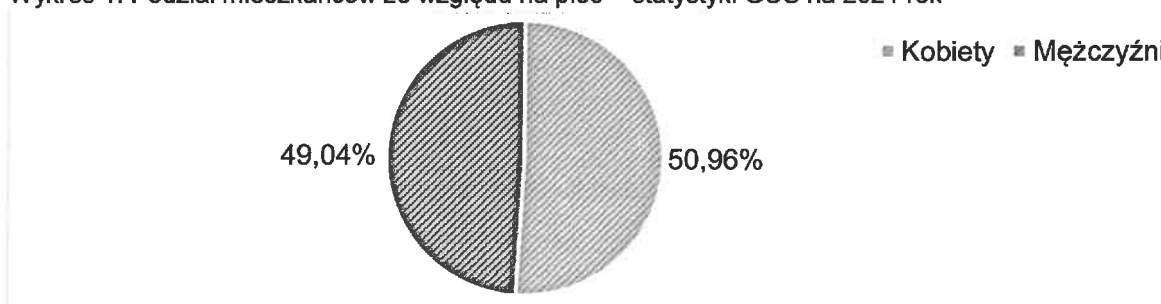

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Panki w latach 2018-2021

Liczba mieszkańców	
ogółem; w tym:	
rok 2018	5 109 osób
rok 2019	5 039 osób
rok 2020	4 918 osób
rok 2021	4 892 osoby
kobiety	
rok 2018	2 600 kobiet
rok 2019	2 558 kobiet
rok 2020	2 496 kobiet
rok 2021	2 493 kobiety
mężczyźni	
rok 2018	2 509 mężczyzn
rok 2019	2 481 mężczyzn
rok 2020	2 422 mężczyzn
rok 2021	2 399 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2021 roku w gminie zarejestrowano 41 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 46 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych jest ujemne i wynosi -5. W tym samym roku w gminie odnotowano 1 zameldowanie z zagranicy oraz nie zarejestrowano żadnego wymeldowania za granicę, w związku z czym saldo migracji zagranicznych wynosi 1.

Gminę Panki charakteryzuje ujemny przyrost naturalny, który na koniec 2021 roku wynosił -32. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -6,55 na 1000 mieszkańców. Uściślając, w 2021 roku w gminie odnotowano 32 urodzenia dzieci, w tym 14 dziewczynek i 18 chłopców. W tym samym czasie doszło do 64 zgonów, co odpowiada 13,10 zgonom na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2018-2021 utrzymywał się ujemny przyrost naturalny.

Przyrost naturalny ogółem:

- rok 2018: -7;
- rok 2019: -14;
- rok 2020: -26;
- rok 2021: -32.

Urodzenia żywe ogółem:

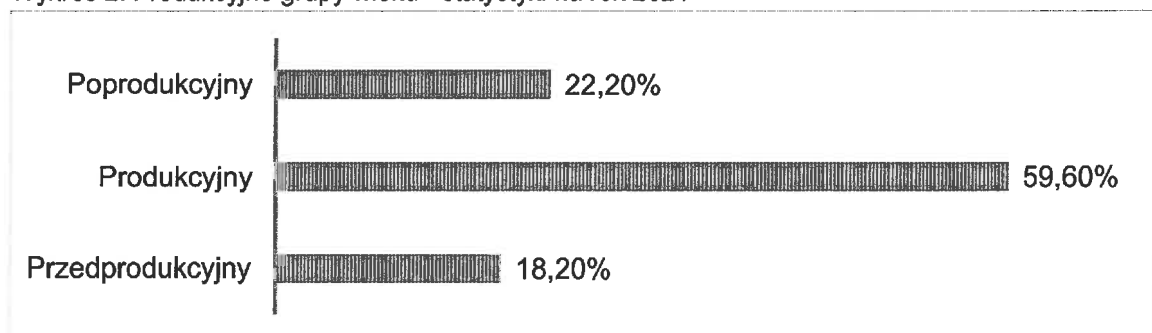
- rok 2018: 47 osób;
- rok 2019: 44 osoby;
- rok 2020: 40 osób;
- rok 2021: 32 osoby.

Zgony ogółem:

- rok 2018: 54 osoby;
- rok 2019: 58 osób;
- rok 2020: 66 osób;
- rok 2021: 64 osoby.

Dane statystyczne GUS na koniec roku 2021 wskazują, że 59,60% mieszkańców z terenu Gminy Panki jest w wieku produkcyjnym, 18,20% w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 22,20% w wieku poprodukcyjnym.⁹

Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki na rok 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁹ Bank Danych Lokalnych - dane dla Gminy Panki

Infrastruktura społeczno- techniczna

Oświata

Na terenie Gminy Panki funkcjonuje Publiczne Przedszkole w Pankach oraz dwa niepubliczne przedszkola: Tęczowe Przedszkole – Centrum Językowe „MEGAN CROW” w Pankach i Przedszkole Niepubliczne „Kotek i myszka” w Pankach. Ponadto w szkołach podstawowych tj. Szkole Podstawowej im. Stanisława Staszica w Aleksandrowie oraz Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Konieczkach funkcjonują oddziały przedszkolne.

Tabela 2. Liczba dzieci w placówkach przedszkolnych

Rok	Liczba dzieci w placówkach przedszkolnych
rok 2019	187 dzieci
rok 2020	192 dzieci
rok 2021	228 dzieci

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy funkcjonują trzy szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Pankach;
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Konieczkach;
- Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Aleksandrowie.

W 2021 roku w 22 oddziałach uczyło się 324 uczniów (156 kobiet oraz 168 mężczyzn). Dla porównania w 2008 roku w 19 oddziałach uczyło się 320 uczniów (166 kobiet oraz 154 mężczyzn). Na jeden oddział w szkole podstawowej przypada 15 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto w 2021 roku wynosi 82,23%. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba uczniów zmalała.

Tabela 3. Liczba uczniów w szkołach podstawowych

Rok	Liczba uczniów w szkołach podstawowych
rok 2019	338 uczniów
rok 2020	333 uczniów
rok 2021	324 uczniów

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wszystkie szkoły podstawowe posiadają pracownie komputerowe i dostęp do Internetu. Dyrektorzy jednostek oświatowych rokrocznie zakupują pomoce dydaktyczne oraz sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć edukacyjnych. Budynki szkolne, przedszkolne i otoczenie wokół zarządzane przez dyrektorów jednostek oświatowych spełniają podstawowe wymogi bezpieczeństwa oraz higieny nauki i pracy.

Gmina Panki realizuje zadania oświatowe wynikające z ustawy o systemie oświaty i rozporządzeń wykonawczych poprzez zabezpieczenie działalności szkół, przedszkola i oddziałów przedszkolnych, zapewnia dostęp do edukacji dla uczniów niepełnosprawnych, a także finansuje dowóz uczniów do szkół poza terenem gminy.

Na terenie gminy nie ma żadnej szkoły średniej. Absolwenci szkół podstawowych mają możliwość kontynuowania nauki w szkołach publicznych, znajdujących się na obszarze powiatu kłobuckiego.

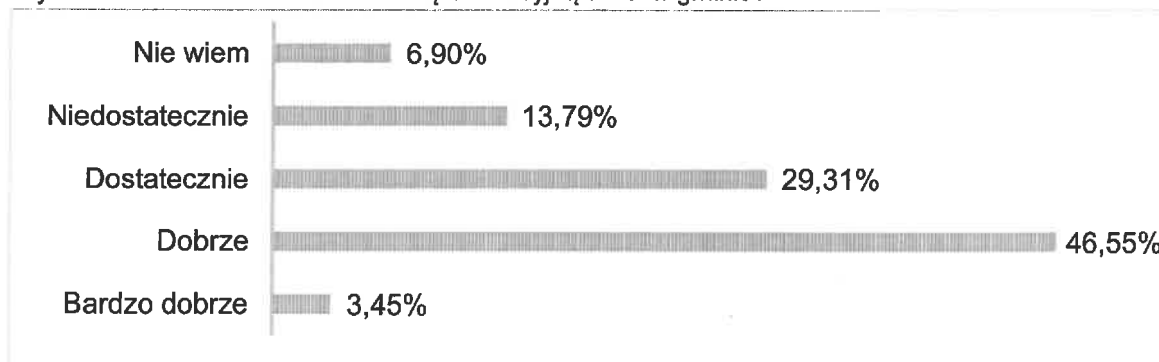
W ramach przygotowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie ankietowe wśród 58 dorosłych mieszkańców z terenu Gminy Panki, w tym: 47 kobiet oraz 11 mężczyzn. Najliczniejszy przedział wiekowy stanowiły osoby w wieku 31-60 lat. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym, a kolejno średnim. Zdecydowana większość respondentów była aktywna zawodowo (86,21%). Wśród badanych mieszkańców, najliczniejszą grupę stanowiły osoby reprezentujące czteroosobowe gospodarstwa domowe, a kolejno reprezentujące trzyosobowe gospodarstwa domowe.

Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców, 77,59% badanych udzieliło odpowiedzi przeczącej, natomiast 6,90% stwierdziło, że oferta gminy w tym zakresie jest wystarczająca. Pozostałe 15,52% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 68,97% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 13,79% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 17,24% respondentów nie wyraziło swojej opinii.

Ponadto, największy odsetek mieszkańców tj. 46,55% ocenił na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół w gminie. Z kolei 29,31% przyznało, że oferta jest dostateczna, a 13,79% uznało ją za niedostateczną. Następnie 3,45% przyznało, iż oferta edukacyjna w gminie jest bardzo dobra. Pozostałe 6,90% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?

Opieka Zdrowotna

Na terenie gminy w 2021 roku funkcjonował jeden publiczny podmiot leczniczy – Poradnia Medycyny Rodzinnej w Pankach - czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 18:00. W Poradni Medycyny Rodzinnej w Pankach zatrudnionych jest czterech lekarzy oraz położna środowiskowo- rodzinna i dwie pielęgniarki środowiskowo- rodzinne.

W Poradni Medycyny Rodzinnej w Pankach funkcjonuje: Poradnia Ogólna, Poradnia Ginekologiczna oraz Laboratorium Analiz Lekarskich.

Ponadto w Gminie Panki funkcjonują: 1 niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, 4 prywatne praktyki lekarskie, w tym 2 gabinety stomatologiczne.

W roku 2021 udzielono łącznie 10 881 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz 9 990 porad w ramach opieki podstawowej.

Na terenie gminy funkcjonują dwie ogólnodostępne apteki, w których zatrudnionych jest trzech mgr farmacji. Na jedną ogólnodostępną aptekę przypada 2 446 osób, a więc co za tym idzie mieszkańcy mają zapewniony dostęp do leków na terenie gminy.

Z przedstawionych danych przez Poradnie Medycyny Rodzinnej w Pankach wynika, iż w 2021 roku pod opieką lekarzy POZ przebywało 4 200 osób, a pod opieką pielęgniarek 4 150 osób. W 2021 roku zrealizowano trzy programy profilaktyczne.

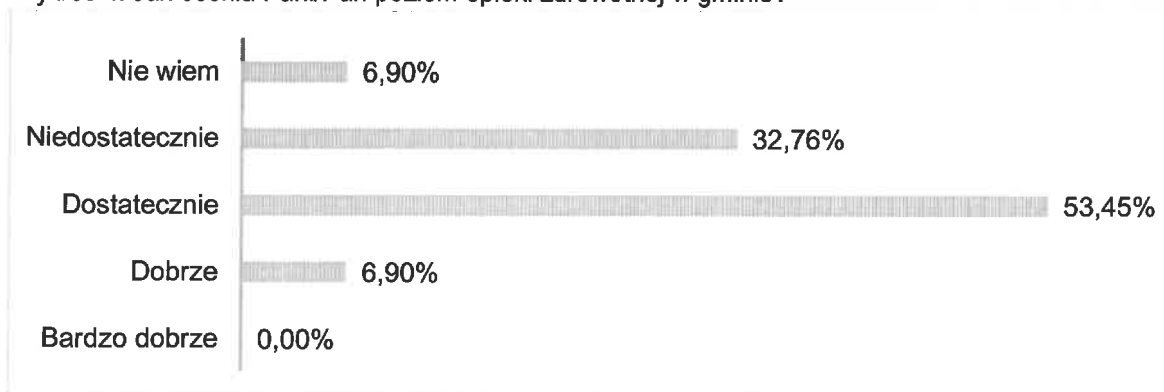
Tabela 4. Programy profilaktyczne realizowane na terenie gminy w 2021 roku

Programy profilaktyczne realizowane w 2021 roku	
rok 2021	<ul style="list-style-type: none">➤ program profilaktyczny 40+➤ program profilaktyczny 35+➤ szczepienia przeciw COVID-19

Idąc dalej, 53,45% mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dostatecznym ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia. Kolejno 32,76% stwierdziło, że oferta usług medycznych jest niedostateczna, a 6,90% ankietowanych

przyznało, że gmina jest dobrze przygotowana w tym zakresie i tyle samo nie wyraziło swojej opinii w tym zakresie.

Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w gminie?

Bezpieczeństwo

Główne zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa mieszkańców oraz utrzymania porządku publicznego realizuje Komisariat Policji w Krzepicach oraz Komenda Powiatowa Policji w Kłobucku. Ponadto w Gminie Panki działa 10 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: w Pankach, w Aleksandrowie, w Cygance, w Janikach, w Kałmukach, w Kawkach, w Konieczkach, w Kostrzynie, w Praszczykach i w Zwierzyńcu Trzecim.

OSP Panki jest jednostką należącą do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego. Krajowy System Ratowniczo - Gaśniczy to integralna część organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, mająca na celu ratowanie życia, zdrowia, mienia i środowiska. Przynależność do tego systemu świadczy o wysokim stopniu wyszkolenia oraz przygotowania do akcji ratowniczych. W 2021 roku jednostki z terenu Gminy Panki wyjeżdżały łącznie 89 razy, w tym 56 razy do pożarów, 32 razy do miejscowych zagrożeń.

W ramach współpracy z Komendą Powiatową Policji w Kłobucku podejmowane są działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży zarówno na drogach, jak i środowisku szkolnym.

W gminie działa system monitoringu wiejskiego, w skład którego wchodzi 4 kamery. Kamery obejmują swoim zasięgiem przejście dla pieszych na ul. Tysiąclecia przy Urzędzie Gminy w Pankach, plac zabaw usytuowany przed remizą OSP w Pankach, parking/plac targowy zlokalizowany przy ul. 1 Maja oraz parking na ul. Ogrodowej znajdujący się przy hali sportowej.

W 2021 roku w Gminie Panki stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 58 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 11,62 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Panki wynosi 81,50% i jest większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa śląskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy Panki najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 5,82 (wykrywalność 83%) oraz przeciwko mieniu - 3,61 (wykrywalność 50%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,32 (100%), o charakterze gospodarczym - 2,92 (60%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,38 (96%)¹⁰.

Z danych przedstawionych przez Komisariat Policji w Krzepicach wynika, iż na terenie gminy najczęściej dochodzi do interwencji z powodu zakłócania porządku publicznego.

Tabela 5. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.

Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu w roku:		
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	rok 2019	7
	rok 2020	5
	rok 2021	9
zakłócanie porządku publicznego	rok 2019	6
	rok 2020	10
	rok 2021	12
podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	rok 2019	-
	rok 2020	3
	rok 2021	0
liczba wypadków pod wpływem alkoholu	rok 2019	4
	rok 2020	1
	rok 2021	4

¹⁰ Polska w liczbach - dane dla Gminy Panki

osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	rok 2019	6
	rok 2020	7
	rok 2021	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KP w Krzepicach

Najczęstszym przestępstwem na terenie Gminy Panki była kradzież mienia, jednak na przestrzeni lat 2019-2021 możemy zaobserwować spadek takich incydentów.

Tabela 6. Przestępstwa na terenie gminy

Przestępstwa na terenie gminy		
kradzież z włamaniem	rok 2019	3
	rok 2020	2
	rok 2021	2
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	rok 2019	2
	rok 2020	1
	rok 2021	4
uszkodzenie mienia	rok 2019	1
	rok 2020	2
	rok 2021	0
kradzież mienia	rok 2019	8
	rok 2020	3
	rok 2021	3
inne	rok 2019	1
	rok 2020	1
	rok 2021	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KP w Krzepicach

Artykuł KK Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych postępowań:

Rok 2019 np.:

znęcanie się nad rodziną – 3 / 3 / 3

uchylanie się od płacenia alimentów – 8 / 8 / 8

Rok 2020 np.:

znęcanie się nad rodziną - 3 / 3 / 3

groźba karalna – 1 / 1 / 1

rozpijanie małoletniego – 1 / 1 / 1

uchylanie się od płacenia alimentów – 6 / 6 / 6

Rok 2021 np.:

znęcanie się nad rodziną - 5 / 5 / 5

groźba karalna – 3 / 3 / 3

uchylanie się od płacenia alimentów – 6 / 6 / 6

Poniższe statystyki Komisariatu Policji w Krzepicach wskazują, że ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety, a mężczyźni jej sprawcami.

Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie ogółem:

- rok 2019: 5 osób;
- rok 2020: 1 osoba;
- rok 2021: 5 osób.

Liczba kobiet doświadczających przemocy w rodzinie:

- rok 2019: 5 kobiet;
- rok 2020: 0 kobiet;
- rok 2021: 5 kobiet.

Liczba mężczyzn doświadczających przemocy w rodzinie:

- rok 2019: 0 mężczyzn;
- rok 2020: 1 mężczyzna;
- rok 2021: 0 mężczyzn.

Liczba sprawców przemocy w rodzinie ogółem, w tym sami mężczyźni:

- rok 2019: 5 sprawców;
- rok 2020: 1 sprawca;
- rok 2021: 5 sprawców.

Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym sami mężczyźni:

- rok 2019: 4 sprawców;
- rok 2020: 1 sprawca;
- rok 2021: 4 sprawców.

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2019: wszczęcie 5 procedur NK;
- rok 2020: wszczęcie 1 procedury NK;
- rok 2021: wszczęcie 5 procedur NK.

Kultura i sport

Jednostkami prowadzącymi działalność kulturalną na terenie gminy są: Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Pankach oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Pankach.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Pankach jest jednostką organizacyjną Gminy w Pankach działającą w formie samorządowej instytucji kultury, której przedmiotem działania jest prowadzenie działalności kulturalnej i sportowej na obszarze Gminy Panki.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury, kultury fizycznej i turystyki oraz rozwijania i zaspokajania potrzeb kulturalnych społeczeństwa. Jego celem nadrzędnym jest pozyskiwanie i przygotowanie społeczeństwa do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia jej wartości.

W 2021 roku Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Pankach zatrudniał pięciu pracowników na umowę o pracę. W zależności od potrzeb statutowych GOKiS Panki podpisywał również umowy - zlecenia z kapelmistrzem, instruktorem nauki gry na instrumentach oraz instruktorami prowadzącymi zajęcia sportowe (piłkarskie).

W 2021 roku Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Pankach zarządzał i administrował następującymi obiektami o charakterze sportowo- rekreacyjnym i kulturalnym:

- Hala Sportowa (m.in. duża sala sportowa, sala fitness, siłownia);
- Stadion piłkarski z budynkiem szatniowo- socjalnym i zadaszoną trybuną;
- Boisko wielofunkcyjne „Orlik”(w tym boisko ze sztuczną nawierzchnią trawiastą do gry w piłkę nożną, boisko z nawierzchnią tartanową do gry w koszykówkę, siatkówkę i tenisa ziemnego, budynek szatniowo- socjalny z pomieszczeniem dla instruktorów i trenerów oraz magazynem sprzętu sportowego);
- Budynek socjalny wraz z palcem zabaw oraz pomostem wodnym;
- Siłownia zewnętrzna;
- PZU Trasa Zdrowia.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Pankach współpracuje z Klubem Sportowym Panki, Akademią Siatkówki SPS Panki, ULKS-em Pionier Panki, Gminną Biblioteką Publiczną w Pankach, Stowarzyszeniem Przyjaciół Panek, Kołem Emerytów i Rencistów w Pankach (m.in. imprezy okolicznościowe), Szkołami Podstawowymi w Pankach, Konieczkach i Aleksandrowie, Przedszkolem w Pankach, Parafią pw. Świętej Rodziny w Pankach, Ochotniczą Strażą Pożarną w Pankach, Powiatowym Zrzeszeniem LZS w Kłobucku i Powiatowym Szkolnym Związkiem Sportowym w Kłobucku (organizacja i współorganizacja imprez sportowych) i Starostwem Powiatowym w Kłobucku (współorganizacja imprez sportowych i kulturalnych).

Mieszkańcy Gminy Panki (dzieci, młodzież i dorośli) oraz okolicznych miejscowości w 2021 roku korzystali z następujących sekcji sportowych, kół zainteresowań oraz zajęć o charakterze kulturalnym i sportowo- rekreacyjnych w Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Pankach:

- Młodzieżowa Orkiestra Dęta;
- Nauka gry na instrumentach;
- Piłka Siatkowa Mężczyzn;
- Sekcja taekwon-do ITF ULKS-u Pionier Panki;
- Sekcja siatkówki (dzieci i młodzież) Akademii Siatkówki SPS Panki;
- Sekcja siatkówki (seniorki) Akademii Siatkówki SPS Panki i Stoelzle SPS Panki.

Powyższe zajęcia odbywały się w Hali Sportowej przy ulicy Ogrodowej 11 (treningi młodzieżowej i seniorskiej sekcji Akademii Siatkówki SPS Panki - duża sala sportowa oraz treningi sekcji taekwon-do ITF ULKS-u Pionier Panki - sala fitness) czy nauki gry na instrumentach (pokój trenerów i instruktorów), a także w strażnicy OSP Panki przy ulicy Tysiąclecia 1 (próby Młodzieżowej Orkiestry Dętej).

W 2021 roku w Klubie Sportowym Panki w systematycznych zajęciach treningowych uczęszczało 70 zawodników w czterech młodzieżowych kategoriach wiekowych tj. juniorach młodszych, młodzikach, orlikach i żakach oraz 20 seniorów (klasa okręgowa).

W 2021 roku w zajęciach treningowych Akademii Siatkówki SPS Panki (prezes Mateusz Szadkowski) odbywających się na Hali Sportowej w Pankach uczestniczyło ok. 25 zawodniczek (młodziczki, kadetki i juniorki) oraz 15 siatkarek reprezentujących barwy najpierw występującego w rozgrywkach ligowych I Ligi Śląskiej, a następnie II Ligi Centralnej seniorskiego zespołu Akademii Siatkówki (Stoelzle) SPS-u Panki.

W 2021 roku w sekcji taekwon-do ITF ULKS Pionier Panki na systematyczne zajęcia treningowe (dwa razy w tygodniu) odbywające się w sali fitness GOKiS-u Panki uczęszczało 33 zawodników, (12 kadetów, 12 młodzików, 4 juniorów młodszych, 2 juniorów i 3 seniorów).

W Gminie Panki do głównych wydarzeń kulturalnych należy wymienić:

- Jubileusz pożycia małżeńskiego, który w trosce o zdrowie mieszkańców odbył się na zmienionych zasadach. Jubilaci nie mogli zostać zaproszeni na poczęstunek więc obdarowano ich kwiatami, drobnymi upominkami w ich domach;
- Piknik z okazji Dnia Dziecka, który ze względu na trwającą w kraju pandemię Covid-19, jak również z powodu zakazu dotyczącego organizacji imprez masowych oraz organizowania zgromadzeń publicznych nie odbył się;
- Dożynki Gminne, które również ze względu na trwającą sytuację pandemiczną w kraju nie odbyły się.

Biblioteka w Pankach jest gminną jednostką organizacyjną, działającą w formie gminnej instytucji kultury.

Do jej podstawowych zadań należy:

- Gromadzenie, opracowywanie, ochrona i aktualizacja materiałów bibliotecznych utrwalonych w dowolnej formie, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu;
- Pełnienie funkcji ośrodka informacji biblioteczno- bibliograficznej i publicznej na terenie gminy. Współpraca z biblioteką powiatową w zakresie organizacji i sprawnej sieci informacji na terenie powiatu.

- Udostępnianie materiałów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wymiany bibliotecznej z uwzględnieniem potrzeb wszystkich mieszkańców gminy, bez względu na ich wiek, wykształcenie czy statut społeczny;
- Tworzenie i udostępnianie własnych baz danych: faktograficznych, katalogowych, bibliograficznych oraz organizowanie dostępu do baz zewnętrznych;
- Organizowanie różnego typu imprez popularyzujących wiedzę, kulturę, książkę i czytelnictwo;
- Współdziałanie z bibliotekami wchodzącymi w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej oraz innymi bibliotekami, instytucjami na rzecz i dla dobra mieszkańców gminy i użytkowników Biblioteki;
- Doskonalenie zawodowe pracowników Biblioteki;
- Doskonalenie form i metod obsługi użytkowników Biblioteki poprzez wykorzystywanie możliwości technicznych w tej dziedzinie.

Stan księgozbioru (w dniu 31.12.2021 r.) wynosił 20176 woluminów (w tym literatura dla dorosłych – 8866, dla dzieci i młodzieży – 5845, popularnonaukowa 5465). Ogólnie w 2021 roku przybyło 721 książek (w tym z zakupu 564 woluminy).

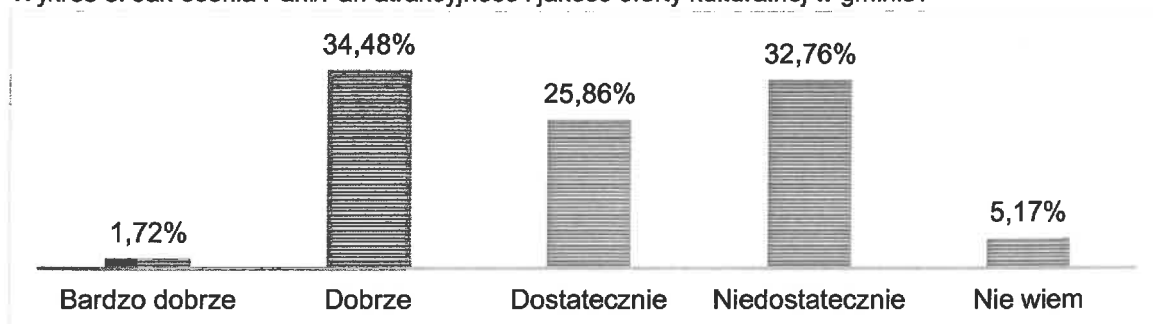
Od 2 sierpnia 2021 roku biblioteka umożliwiła swoim czytelnikom darmowy dostęp do ebooków w serwisie Legimi, oferującym przede wszystkim bogaty wybór beletrystyki (kilkadziesiąt tysięcy tytułów). Oferta uzupełniana jest na bieżąco nowościami wydawniczymi. Dostęp uzyskano w ramach zadania "Książki online dla każdego".

W 2021 roku w odróżnieniu od roku poprzedniego biblioteka funkcjonowała przez wszystkie dni z wolnym dostępem do półek, oczywiście przy zachowaniu warunków sanitarnych. Sytuacja ta spowodowała, że w stosunku do roku poprzedniego wzrosła liczba użytkowników i liczba wypożyczanych materiałów bibliotecznych na zewnątrz.

Jakość oferty kulturalnej gminy największy odsetek mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym ocenił na poziomie dobrym (34,38%). Z kolei 32,76% przyznało, że zasoby gminy w tym zakresie są niewystarczające, a 25,86% przyznało,

iż oferta kulturalna jest dostateczna. Następnie 1,72% oceniło działania gminy w tym zakresie bardzo dobrze, a pozostałe 5,17% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

Gdy zapytano ankietowanych jakich placówek kulturalnych lub form zajęć artystycznych brakuje w gminie lub dostęp do nich jest ograniczony, jeden ankietowany zwrócił uwagę na brak wystarczającej oferty zajęć sportowych.

Turystyka i rekreacja

Gmina Panki należy do najstarszych miejscowości przemysłowych regionu, będąc przez 600 lat zagłębieniem górniczo- hutniczym. Zagłębienie to powstało dzięki istnieniu na Ziemi Częstochowskiej największego w kraju złoża rudy żelaza. Dzisiaj jedynym śladem, który pozostał po rozwijającym się kiedyś przemyśle górniczym są wyraźne akcenty w morfologii terenów pokopalnianych w postaci różnych wielkości hałd.

Ze względu na bliskość trasy kolejowej, została wybudowana kolejka wąskotorowa, której ślady do dzisiaj na terenie Panek i okolic są widoczne. Kolejka dowożono urobek do bocznicy przeładunkowej. Zachowały się zdjęcia, jak również mapa z dokładnym zaznaczeniem trasy kolejki.

Na terenie gminy powstał staw w Pankach, który utworzony został w dolinie rzeki Pankówki jako zbiornik retencyjny o powierzchni ok. 3,0 ha i pojemności ok. 30 tys.m³, użytkowany dla celów rybackich, a w okresie letnim również dla rekreacji. W ostatnich latach zagospodarowano teren wokół stawu, który stał się główną atrakcją turystyczną miejscowości.

Na obszarze gminy (Zwierzyniec Trzeci-Działki, nadleśnictwo i obręb Kłobuck, leśnictwo Zwierzyniec) znajduje się leśny rezerwat przyrody „Modrzewiowa Góra”. Utworzony został w 1957 roku, zajmuje powierzchnię 50,05 ha. Przedmiotem i celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie naturalnego wielogatunkowego lasu mieszanego ze znacznym udziałem modrzewia polskiego w wieku 100-170 lat oraz wspaniałych skupień i okazów dębów – głównie dębu szypułkowego w wieku ponad 200 lat. Na terenie rezerwatu zidentyfikowano około 142 gatunki roślin naczyniowych, w tym 3 objęte są całkowitą ochroną gatunkową: buławnik wielkokwiatowy, gnieźnik leśny i wawrzynek wilcze łyko.

Odwiedzając gminę warto zobaczyć również kościół pw. św. Rodziny w Pankach, który powstał na fundamentach dawnej huty żelaza.

Piękno terenów gminy oraz czyste powietrze przyciągają grzybiarzy, a także turystów. Najciekawsze tereny spacerowo- wypoczynkowe to obszary leśne, przez które m.in.

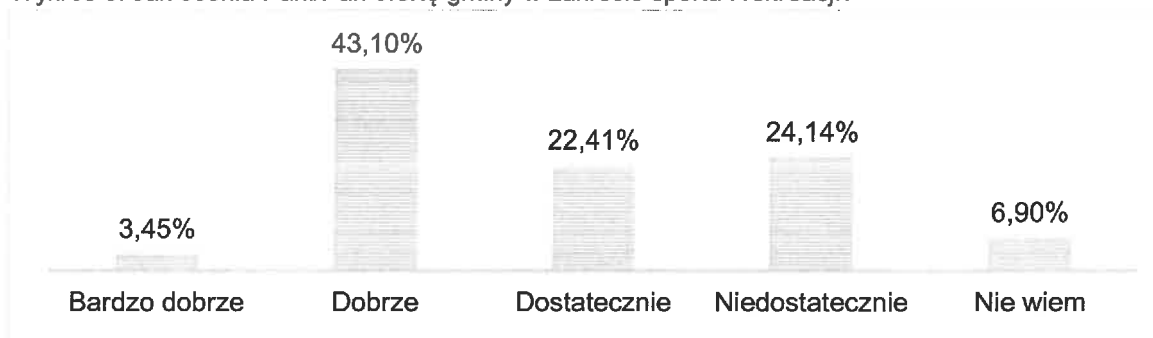
przechodzi szlak turystyczny niebieski – Szlak Rezerwatów Przyrody długości 67,5 km. Prowadzi przez rezerваты „Zamczysko”, „Dębowa Góra” (w granicach Kłobucka), miejscowość Truskolasy (zabytkowy kościół), Panki (rezerwat „Modrzewiowa Góra”), Krzepice (zabytki architektury) i Danków (kompleks zabytków i mury zamku do Lipia – dworek).

Wśród szlaków rowerowych należy wymienić:

- szlak dookoła gminy Panki (36 km): Panki – Pacanów – Aleksandrów – Janiki – Zwierzyniec Trzeci – Konieczki – Kałmuki – Kawki – Praszczyki – Żerdzina – Koski – Jaciska – Panki;
- przebiegający przez teren gminy szlak Pankówki (37 km): Kłobuck (Zalew Zakrzew) – Długi Kąt – Klepaczka – Piła Pierwsza – Zamłynie – Kawki – Praszczyki – Żerdzina – Panki – Cyganka – Pacanów – Kuźnica Stara – Mrówczak – Kostrzyna – Dankowice Trzecie – Dankowice Drugie – Krzepice.

Ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji, 43,10% mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dobrym. Z kolei 24,14% uznało, że zasoby gminy są niedostateczne, natomiast 22,41% przyznało, iż oferta sportu i rekreacji na terenie gminy jest dostateczna. Następnie 3,45% uznało, że zasoby gminy w tym zakresie są bardzo dobre, a pozostałe 6,90% ankietowanych nie wyraziło swojej opinii.

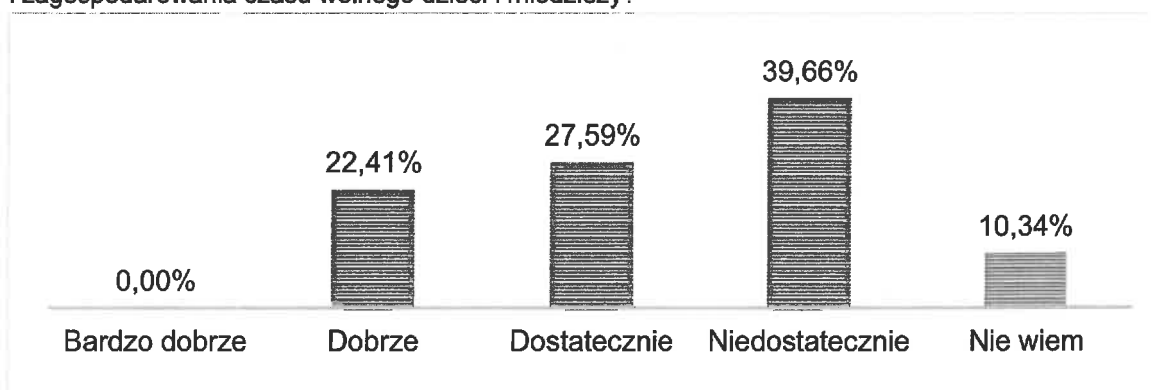
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?

Ponadto 39,66% ankietowanych mieszkańców niedostatecznie oceniło działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Z kolei, 27,59% przyznało, iż działania gminy w tym zakresie są dostateczne.

Następnie 22,41% przyznało, że oferta gminy w tym zakresie jest dobra. Pozostałe 10,34% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju.

Liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej na terenie Gminy Panki:

- Stowarzyszenie Przyjaciół Panek,
- Stowarzyszenie Gospodarcze Panki 2001,
- Stowarzyszenie „PANKI”,
- „NASZA NOWOCZESNA WIEŚ”,
- Klub Sportowy Panki,
- Związek Zawodowy Pracowników Przedsiębiorstwa Sprzętu Ochronnego „MASKPOL” Spółka Akcyjna w Konieczkach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pankach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Aleksandrowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Cygance,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Janikach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kałmukach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kawkach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Konieczkach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kostrzynie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Praszczkach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zwierzyńcu Trzecim.

Rynek pracy

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2021, w Gminie Panki pracowało 1 401 osób, w tym 57,10% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 42,90% mężczyźni. Na przestrzeni lat 2018-2021 ogólna liczba osób pracujących w gminie zmalała o 16,46%. W 2021 roku w gminie na 1000 mieszkańców ogółem pracowało około 286 osób.

Tabela 7. Liczba osób pracujących w Gminie Panki w latach 2018-2021

Liczba osób pracujących w gminie	
pracujący ogółem	
rok 2018	1 677 osób
rok 2019	1 478 osób
rok 2020	1 489 osób
rok 2021	1 401 osób
pracujące kobiety	
rok 2018	957 kobiet
rok 2019	821 kobiet
rok 2020	843 kobiety
rok 2021	800 kobiet
pracujący mężczyźni	
rok 2018	720 mężczyzn
rok 2019	657 mężczyzn
rok 2020	646 mężczyzn
rok 2021	601 mężczyzn

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2021 roku ogółem w gminie zarejestrowano 123 osoby bezrobotne, w tym 57 kobiet oraz 66 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2018-2020 widoczny jest wzrost udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Jednak na koniec roku 2021 współczynnik ten spadł i wynosił 4,20% (4,30% wśród kobiet i 4,20% wśród mężczyzn).

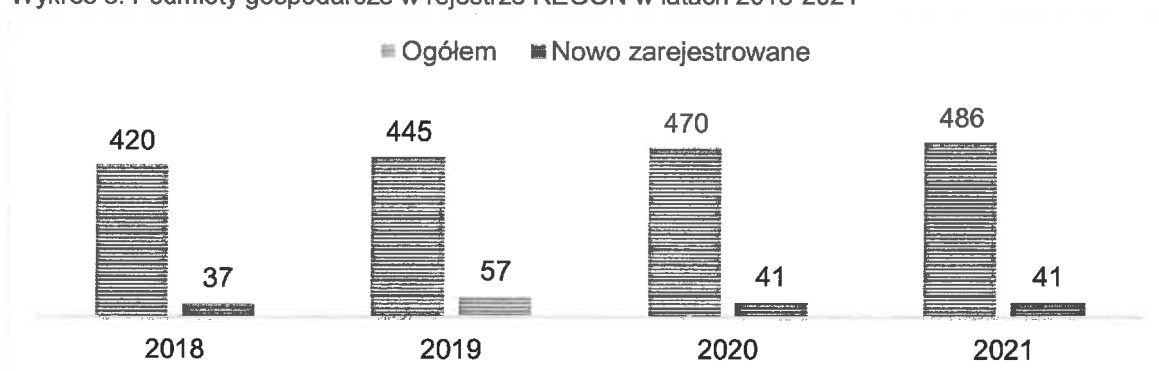
Gospodarka

W Gminie Panki w roku 2021 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 486 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 399 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 41 nowych podmiotów, a 22 podmioty zostały wyrejestrowane. Na przestrzeni lat 2009-2021 najwięcej (57) podmiotów zarejestrowano w roku 2019, a najmniej (23) w roku 2016. W tym samym okresie najwięcej (38) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2015 roku, najmniej (12) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Panki najwięcej (20) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (459) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 2,5% (12) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 38,5% (187) podmiotów, a 59,1% (287) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Panki najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo (26,3%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (26,1%).

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się stały wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2018-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie powyższych danych można wnioskować, iż warunki do rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej są sprzyjające, a działania gminy w zakresie wspierania i rozwoju przedsiębiorczości przyczyniają się do poprawy stanu gospodarki lokalnej.

DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY PANKI

Na początku badania mieszkańców poproszono o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym na terenie Gminy Panki. Przyjętą w tym pytaniu miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.

Poniższa tabela przedstawia skalę ważności poszczególnych problemów wskazaną przez mieszkańców w trakcie badania.

Tabela 8. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Gminy Panki

Problemy społeczne	Średnia ważona problemu
alkoholizm	3,88
narkomania	3,21
wzrost przestępczości	3,13
nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	3,13
bezrobocie	3,50
ubóstwo	3,64
przemoc	3,38
uzależnienia behawioralne	3,35

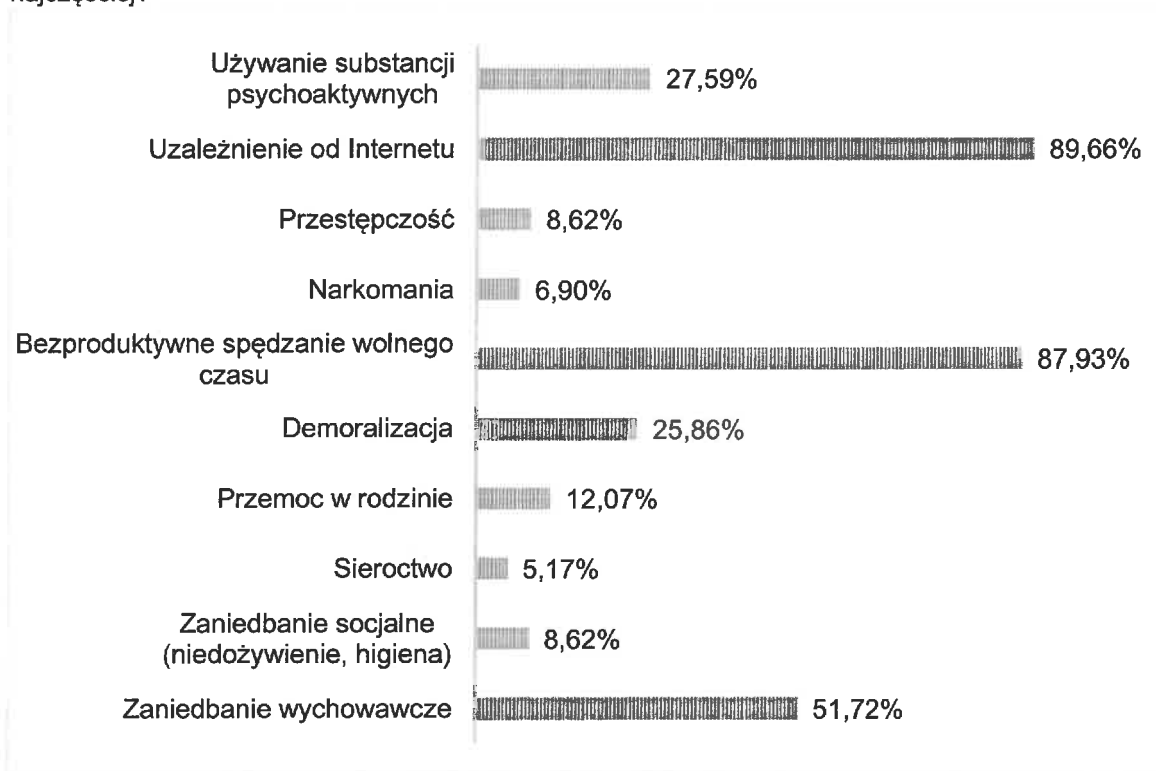
Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali alkoholizm, którego ważność została oceniona na poziomie 3,88, czyli nieco poniżej problemu istotnego. Pozostałe problemy zostały ocenione na niższych poziomach. Najwyższa pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Na kolejnych pozycjach pod względem ważności znalazł się problem ubóstwa oraz problem bezrobocia. Mieszkańcy mieli również możliwość wpisania innych ważnych problemów. Wśród nich

znalazły się problemy tj.: inflacja, drożyzna, ceny żywności, spadek rozwoju gminy, ochrona środowiska.

Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest uzależnienie od Internetu wskazane przez 89,66% badanych mieszkańców. Kolejno 87,93% przyznało, iż jest to bezproduktywne spędzanie czasu wolnego, a 51,72% wskazało na zaniedbanie wychowawcze. Kolejno 27,59% dostrzega używanie substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży, a 25,86% demoralizację. Następnie 12,07% wskazało na przemoc, a 8,62% na przestępczość oraz zaniedbanie socjalne. Z kolei, 6,90% zauważyło narkomanię, a 5,17% dostrzega sieroctwo.

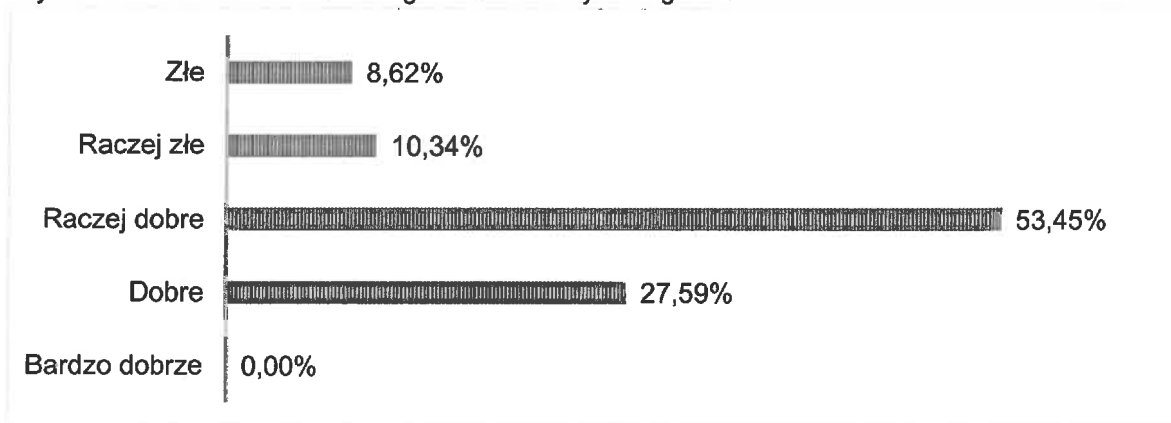
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?

Ogólne warunki życia w Gminie Panki mieszkańcy najczęściej oceniali jako raczej dobre. Taką odpowiedź wskazało 53,45% badanych respondentów. Z kolei, 27,59% przyznało, iż są one dobre. Następnie 10,34% zaznaczyło, iż dla nich warunki życia w gminie są raczej złe, a 8,62% oceniło je jako złe.

Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. ust. 1. ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z art. 3. w/w ustawy pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W PANKACH

Zadania pomocy społecznej w Gminie Panki wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pankach.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych jest 7 osób, w tym: kierownik, główny księgowy, specjalista pracy socjalnej, starszy pracownik socjalny, pracownik socjalny, starszy administrator, administrator.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,

- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Z danych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pankach wynika, iż zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2019-2021. Ponadto, w 2021 roku odnotowano największą liczbę rodzin korzystających ze świadczeń z powodu problemów uzależnień.

Tabela 9. Osoby korzystające z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną		
rodziny korzystające ze świadczeń GOPS	rok 2019	87
	rok 2020	81
	rok 2021	81
liczba osób w rodzinach	rok 2019	232
	rok 2020	203
	rok 2021	207
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	rok 2019	10
	rok 2020	10
	rok 2021	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Pankach

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia niepieniężne, w postaci posiłku – choć liczba rodzin korzystających z tego typu pomocy na przestrzeni ostatnich trzech lat zmalała. Wiele osób korzysta ze świadczeń pieniężnych.

Istotną formę wsparcia stanowi także praca socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności, samodzielności życiowej. Prowadzona jest również ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

Tabela 10. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS			
świadczenia pieniężne	rok 2019	46 osób	265 świadczeń
	rok 2020	40 osób	259 świadczeń
	rok 2021	34 osoby	230 świadczeń
świadczenia niepieniężne	rok 2019	32 osoby	30 092 świadczenia
	rok 2020	27 osób	1 818 świadczeń
	rok 2021	26 osób	2 071 świadczeń
pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	rok 2019	86 osób	229 świadczeń
	rok 2020	81 osób	203 świadczenia
	rok 2021	78 osób	202 świadczenia
usługi opiekuńcze	rok 2019	0	0
	rok 2020	0	0
	rok 2021	0	0
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	rok 2019	5 osób	51 świadczeń
	rok 2020	6 osób	61 świadczeń
	rok 2021	4 osoby	46 świadczeń

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Pankach

Analiza powodów udzielania pomocy społecznej pozwala na wskazanie, że kluczowymi przyczynami korzystania ze wsparcia są ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba. Do kolejnych istotnych powodów należą bezrobocie oraz niepełnosprawność.

Tabela 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:

powody przyznawania pomocy społecznej		
niepełnosprawność	rok 2019	17 rodzin
	rok 2020	17 rodzin
	rok 2021	15 rodzin
bezrobocie	rok 2019	21 rodzin
	rok 2020	16 rodzin
	rok 2021	21 rodzin
osoby dotknięte klęską żywiołową	rok 2019	0
	rok 2020	0
	rok 2021	0
ubóstwo	rok 2019	38 rodzin
	rok 2020	30 rodzin
	rok 2021	26 rodzin
bezradności opiek. wych.	rok 2019	14 rodzin
	rok 2020	10 rodzin
	rok 2021	5 rodzin
długotrwała lub ciężka choroba	rok 2019	30 rodzin
	rok 2020	23 rodziny
	rok 2021	20 rodzin
przemoc w rodzinie	rok 2019	0
	rok 2020	1 rodzina
	rok 2021	0
inne:	rok 2019	20 rodzin
	rok 2020	20 rodzin
	rok 2021	10 rodzin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Pankach

W ramach przygotowania dokumentu Strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pankach, w którym wzięło udział 8 osób. Jak wynika z pozyskanych danych, wśród najważniejszych problemów społecznych, które dotyczą rodziny z terenu gminy pracownicy GOPS najczęściej wymieniali alkoholizm oraz niedostateczny dostęp do poradnictwa

psychologiczno - prawnego, a kolejno nieporadność życiową, bezrobocie oraz niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami. Pojawiły się również pojedyncze odpowiedzi wskazujące na ubóstwo oraz zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych.

Z odpowiedzi pracowników socjalnych wynika również, iż rodziny z dziećmi najczęściej zgłaszają problemy finansowe oraz problemy z nadużywaniem alkoholu, a kolejno problemy zdrowotne w rodzinie, bezrobocie oraz konflikty ze współmałżonkiem/partnerem. Pojawiły się również pojedyncze odpowiedzi wskazujące na ubóstwo, trudności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz uzależnienia dokładniej nieokreślone (uzależnienie dzieci od komputera, uzależnienie od leków, uzależnienie od substancji psychoaktywnych).

Bezrobocie

Zgodnie z danymi GUS, w 2021 roku w Gminie Panki zarejestrowane były 123 osoby bezrobotne, w tym: 57 kobiet oraz 66 mężczyzn. Porównując 2021 rok do 2018 roku można zauważyć, iż ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Panki zmalała o 6,11%. Natomiast w 2020 roku odnotowano największą liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych.

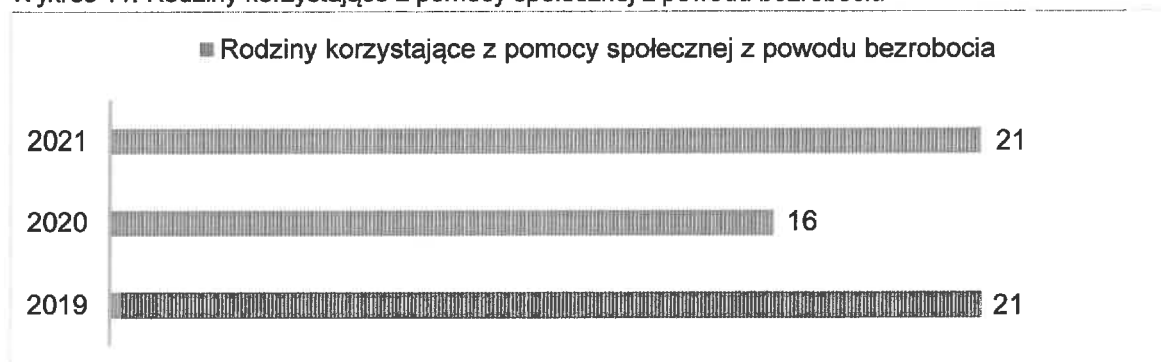
Tabela 12. Stan bezrobocia rejestrowanego w Gminie Panki w latach 2018-2021

Stan bezrobocia	
bezrobotni zarejestrowani ogółem:	
rok 2018	131 osób
rok 2019	117 osoby
rok 2020	145 osób
rok 2021	123 osoby
kobiety	
rok 2018	73 kobiety
rok 2019	55 kobiet
rok 2020	70 kobiet
rok 2021	57 kobiet
mężczyźni	
rok 2018	58 mężczyzn
rok 2019	62 mężczyzn
rok 2020	75 mężczyzn
rok 2021	66 mężczyzn
osoby długotrwale bezrobotne	
rok 2018	61 osób
rok 2019	54 osoby
rok 2020	73 osoby
rok 2021	76 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi GOPS w Panki, na przestrzeni lat 2019-2020 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia. Natomiast w 2021 roku nastąpił wzrost liczby rodzin korzystających z tego powodu.

Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Panki

Bezdomność

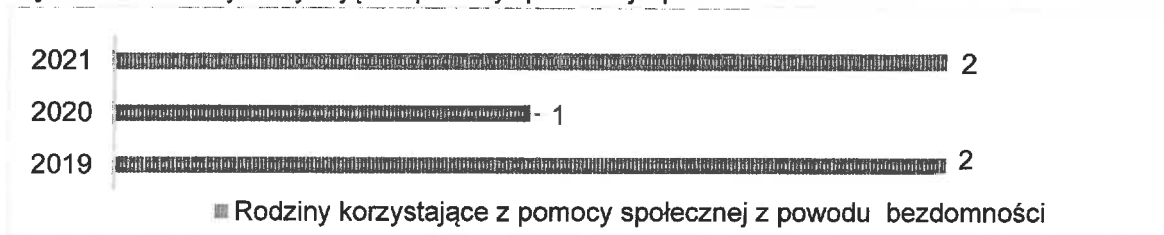
Zdefiniowanie pojęcia bezdomności niewątpliwie nastęrcza badaczom coraz to nowszych problemów. Najogólniej, można ją określić jako względnie trwałą sytuację człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nieposiadającego własnego mieszkania.¹¹

Bezdomność wydaje się być szczególnie bolesnym zjawiskiem, gdyż człowiek, którego ona dotyczy, pozostając bez dachu nad głową, funkcjonuje bez przestrzeni, w której może się schronić przed trudnymi życiowymi sytuacjami. Osobie, która ma dom, bardzo trudno zrozumieć bezdomnych, a przecież jest ich coraz więcej. Dzisiaj można ich spotkać w każdym mieście; do niedawna zaś stanowili zjawisko charakterystyczne jedynie dla dużych aglomeracji. Jest to swego rodzaju znak czasu.

Bezdomność w Gminie Panki jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pankach.

Zgodnie z danymi GOPS w Panki, na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności utrzymuje się na podobnym poziomie.

Wykres 12. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Pankach

¹¹ Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Ponadto większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Należy podkreślić, że grupa osób najwięcej pijących, stanowiąca 9% ogólnej liczby osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu.¹²

Konkretna liczba osób uzależnionych od alkoholu jest trudna do ustalenia. Posługując się danymi szacunkowymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można natomiast określić przybliżoną liczbę osób wśród danej populacji, u których mogą występować różne kategorie problemów alkoholowych.

Tabela 13. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe) dla Polski 38,6 mln mieszkańców oraz Gmina Panki 4 892 mieszkańców	
liczba osób uzależnionych od alkoholu	Polska: ok. 2% populacji
	Gmina Panki: ok. 98 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	Polska: ok. 4% populacji
	Gmina Panki: ok. 196 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	Polska: ok. 4% populacji
	Gmina Panki: ok. 196 osób

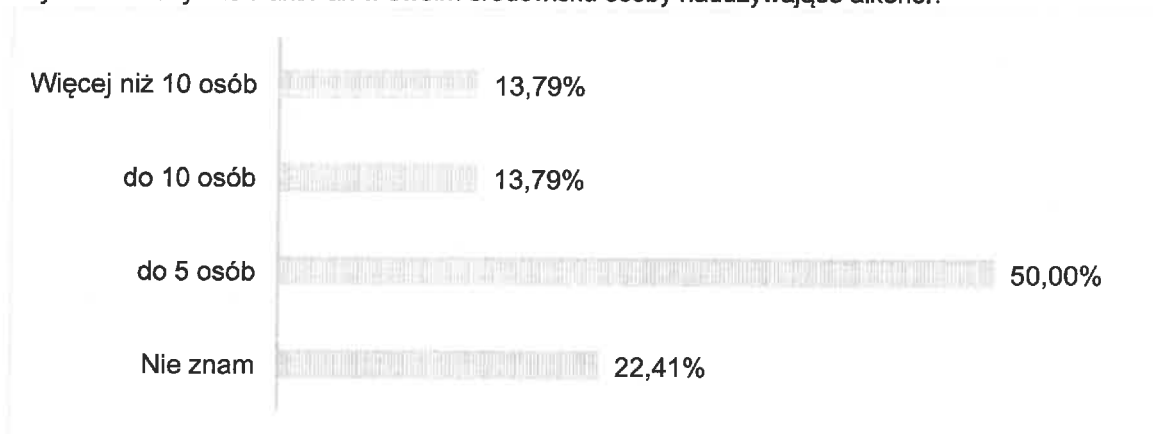
¹² PARPA - szkody zdrowotne i uzależnienie, picie ryzykowne i szkodliwe

osoby pijące szkodliwie	Polska: 5-7% populacji
	Gmina Panki: ok. 245–342 osoby
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	Polska: 2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin
	Gmina Panki: ok. 261 osób dorosłych i dzieci

Źródło: PARPA

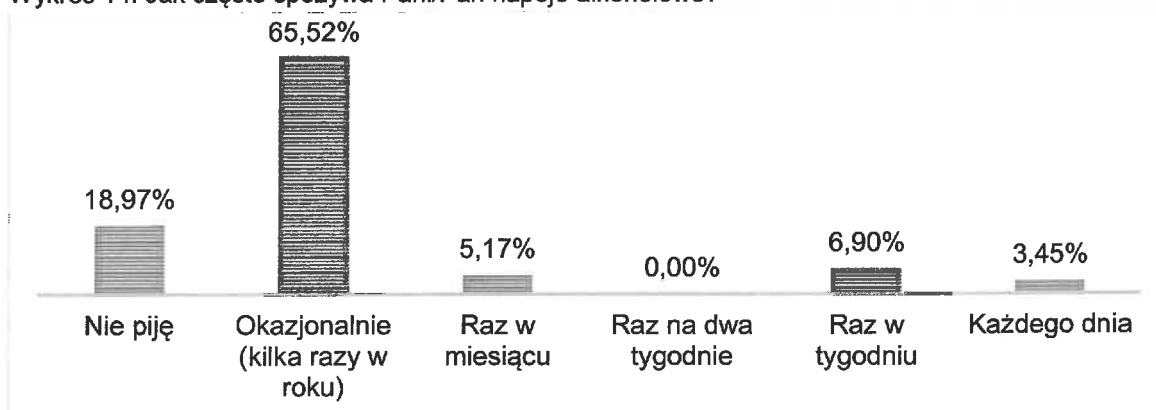
Dane z przeprowadzonej ankiety społecznej wśród mieszkańców z terenu Gminy Panki wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Dla 46,55% badanych jest to problem zauważalny na terenie gminy, a dla 24,14% bardzo powszechny. Z kolei, również 24,14% uznało, że są to nieliczne przypadki. Według 1,72% taki problem nie występuje na terenie gminy, a pozostałe 3,45% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie. Idąc dalej, 56,90% uważa, że osoby spożywające alkohol na terenie gminy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Co więcej, problem odnotowany został także w odpowiedziach respondentów potwierdzających znajomość w swoim otoczeniu osób nadużywających alkoholu, gdyż łącznie 77,59% z nich przyznało, że zna takie osoby, w tym: 50,00% zna do 5 takich osób, 13,79% do 10 takich osób i tyle samo zna powyżej 10 takich osób. Pozostałe 22,41% zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?

Jak wskazują wyniki pozyskane w trakcie badania, 65,52% respondentów spożywa alkohol okazjonalnie. Z kolei, 18,97% respondentów zadeklarowało abstynencję. Następnie 6,90% przyznało, iż ma to miejsce raz w tygodniu, a 5,17% zaznaczyło, że zdarza się to raz w miesiącu. Pozostałe 3,45% przyznało, iż ma to miejsce każdego dnia.

Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?

Idąc dalej, łącznie 48,28% ankietowanych potwierdziło, że spotkało się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców. Nieco niepokojącym jest, iż 6,90% badanych było świadkami spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Mieszkańcy zwrócili również uwagę na nasilenie zjawiska spożywania alkoholu przez osoby nieletnie. Łącznie 22,41% badanych przyznało, że spotkało się z przypadkami sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Uwagę zwraca wynik wskazujący, iż 25,86% respondentów zna instytucje działające na terenie gminy, które pomagają osobom uzależnionym, a wśród nich wskazują Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a kolejno Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespół Interdyscyplinarny. Pozostałe 74,14% badanych przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje zatem jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, szkoleniowym, informacyjnym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana jest do inicjowania działań interwencyjnych i profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień.

Celem działań profilaktycznych komisji jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zwiększanie zdolności do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. Komisja zajmuje się wspieraniem osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowaniem zdrowego stylu życia oraz pomocą rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Ponadto realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pankach, powołanej przez Wójta Gminy Panki wchodzi 6 osób. Są to przedstawiciele służb z terenu gminy, którzy przeszli szkolenie z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Dane z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2019-2021 wskazują, iż wzrosła liczba wniosków o leczenie odwykowe oraz liczba wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego. W 2021 roku przeprowadzono najwięcej rozmów motywujących.

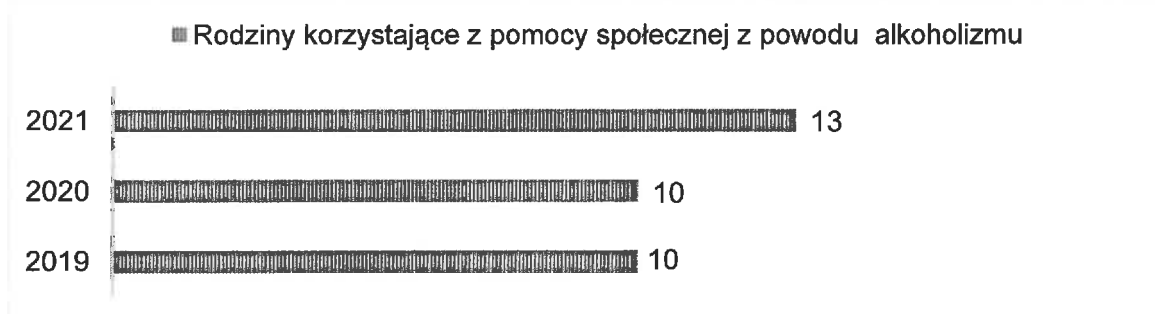
Tabela 14. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		
posiedzenia GKRPA (ogółem)	rok 2019	11
	rok 2020	10
	rok 2021	14
posiedzenia podkomisji interwencyjno-motywującej	rok 2019	7
	rok 2020	4
	rok 2021	9
przeprowadzone rozmowy motywujące	rok 2019	9
	rok 2020	2
	rok 2021	16

kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	rok 2019	0
	rok 2020	0
	rok 2021	0
wnioski o leczenie odwykowe	rok 2019	6
	rok 2020	1
	rok 2021	11
zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	rok 2019	6
	rok 2020	0
	rok 2021	7
wnioski do sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	rok 2019	5
	rok 2020	0
	rok 2021	6
postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	rok 2019	5
	rok 2020	6
	rok 2021	7
szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	rok 2019	1
	rok 2020	0
	rok 2021	0

Zgodnie z danymi GOPS w Pankach, na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu. W 2021 roku z tego powodu korzystało 13 rodzin.

Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Pankach

Narkomania

Według danych z lat 2018/2019 odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest kilkunastokrotnie niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano w Polsce na poziomie 79,9% (badanie z 2018 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata)¹³.

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie Gminy Panki, natomiast są to najczęściej sporadyczne przypadki (56,90%). Z kolei, 8,62% przyznało, że taki problem nie występuje na terenie gminy, a 6,90% stwierdziło, że jest to problem zauważalny. Dla 3,45% jest to problem powszechny, a pozostałe 24,14% nie wyraziło swojej opinii w tym zakresie.

Zdecydowana większość respondentów biorących udział w badaniu nie zna osób zażywających narkotyki (79,31%), jak również miejsc, w których można dokonać zakupu tego rodzaju substancji psychoaktywnych (91,38%).

Do zażywania narkotyków bądź innych substancji odurzających przyznało się łącznie 5,17% respondentów, przy czym większość zadeklarowała, że był to jednorazowy kontakt (3,45%).

¹³ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020

Uzależnienia behawioralne

Nieustanny postęp technologiczny, będący imperatywem o sile nieomal równej postępowi biologicznemu, codziennie zmienia otaczającą nas rzeczywistość, kreując nie tylko nowe możliwości, lecz także wyzwania. (...) Takie zjawiska, jak ogólnoświatowa wymiana informacji, stosowanie elektronicznego podpisu, korzystanie z e-bankowości czy niezwykle popularne portale społecznościowe oraz rozrywkowe, prowadzą do wirtualizacji rzeczywistości i „cyfryzacji” ludzkiego życia¹⁴.

Wraz ze wzrostem popularności i dostępności nowych technologii wzrasta także lista zagrożeń związana z ich użytkowaniem. W związku z tym zadano mieszkańcom pytania odnośnie zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi, czyli uzależnieniami od czynności.

Najważniejszym problemem wśród dorosłych mieszkańców z terenu Gminy Panki okazał się problem fonoholizmu. Taką odpowiedź wskazało 32,76% badanych mieszkańców. Kolejno 31,03% mierzy się z nadmiernym korzystaniem z Internetu, a 15,52% przyznało, że dotyczy ich pracoholizm (uzależnienie od pracy). Pozostałe wyniki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:

Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	Tak
uzależnieniem od pracy (pracoholizm)	15,52%
nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego (fonoholizm)	32,76%
nadmiernym korzystaniem z Internetu	31,03%
nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych	6,90%
hazardem	3,45%

¹⁴ Wasilewski. J, Zarys definicyjny cyberprzestrzeni [w:] „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 9

nałogowym kupowaniem rzeczy (zakupoholizm)	8,62%
nadmiernym objadaniem się (jedzenioholizm)	8,62%
obsesyjnym przestrzeganiem jedzenia zdrowej żywności (ortoreksja)	3,45%

Ponadto, 50,00% badanych mieszkańców oceniło na poziomie dostatecznym swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych. Kolejno 15,52% przyznało, iż jest ona niedostateczna, a 15,94% stwierdziło, że ich wiedza w tym zakresie jest dobra. Następnie 8,62% przyznało, iż zna się bardzo dobrze w tym temacie, a pozostałe 13,79% nie wiedziało jak ustosunkować się do tak zadanego pytania.

W kontekście przywołanych wyżej wyników badań, zaleca się upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych.

Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Dane demograficzne wskazują wyraźnie na problem starzenia się społeczeństwa na terenie Gminy Panki. Jak wiadomo osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co często prowadzi także do niepełnosprawności. Starość wiąże się z niższą aktywnością i sprawnością fizyczną, a w konsekwencji często z marginalizacją osób starszych jako zbiorowości. W związku z migracją ludzi młodych wzrasta ilość osób starszych, samotnie mieszkających, które często wymagają opieki. W związku z tym konieczne jest dostosowanie infrastruktury usług społecznych do potrzeb zwiększającej się społeczności osób starszych w celu umożliwienia pozostawania jak najdłużej samodzielnie w swoim miejscu zamieszkania i aktywnymi w życiu społecznym. Poważnym problemem dla osób starszych jest przenoszenie różnych form aktywności do Internetu, co może prowadzić do pogłębiania procesu wykluczenia cyfrowego i alienacji seniorów. Ważnym więc elementem działań na rzecz osób starszych jest zwiększenie świadomości społecznej na temat funkcjonowania seniorów, wsparcie w zakresie dostępności cyfrowej, poprawa ich wizerunku oraz wzmocnienie integracji międzypokoleniowej poprzez realizację wolontariatu.

Tabela 16. Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	
ogółem:	
rok 2018	5 109 osób
rok 2019	5 039 osób
rok 2020	4 918 osób
rok 2021	4 892 osoby
osoby w wieku 0-17 lat:	
rok 2018	896 osób
rok 2019	877 osób
rok 2020	905 osób
rok 2021	890 osób
osoby w wieku 18-59 lat:	
rok 2018	2 983 osoby
rok 2019	2 910 osób

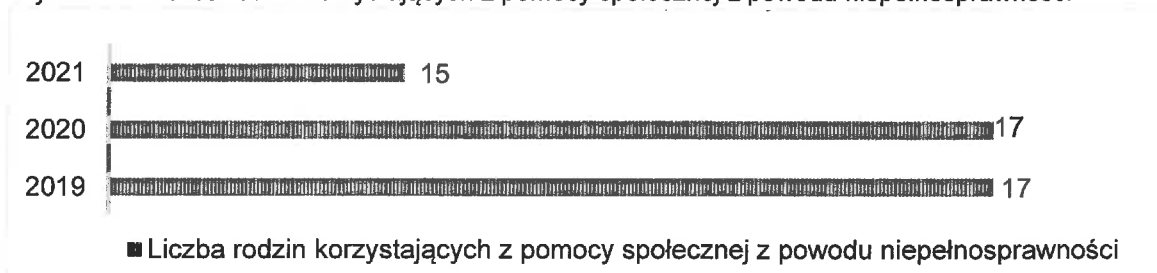
rok 2020	2 757 osób
rok 2021	2 751 osób
osoby w wieku 60 lat i więcej:	
rok 2018	1 230 osób
rok 2019	1 252 osoby
rok 2020	1 256 osób
rok 2021	1 251 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba to przesłanki do udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, uprawniające między innymi do zasiłku stałego, okresowego, usług opiekuńczych, zasiłku pielęgnacyjnego czy świadczenia pielęgnacyjnego.

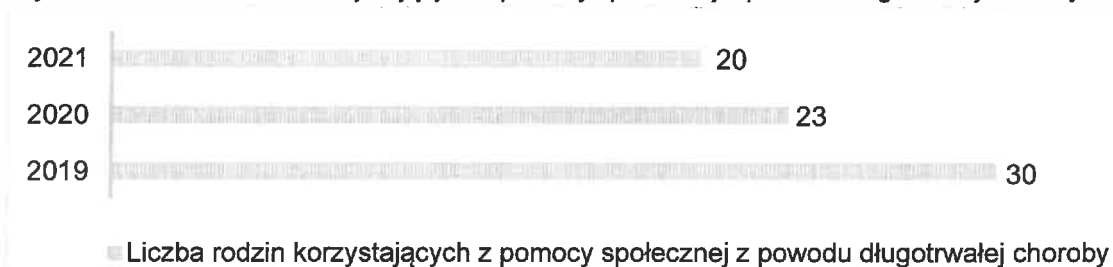
Zgodnie z danymi GOPS w Pankach, na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności oraz liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Wykres 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Pankach

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie GOPS w Pankach

Ze świadczeń pomocy społecznej coraz częściej korzystają osoby w wieku senioralnym, wymagające opieki z powodu choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Wzrastają zatem wydatki na domy pomocy społecznej.

Działania prowadzone na rzecz seniorów oraz osób niepełnosprawnych na terenie Gminy Panki:

Program „Wspieraj Seniora” - celem programu jest zapewnienie usługi wsparcia Seniorów w wieku 70 lat i więcej, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu. Usługa wsparcia będzie polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środki higieny osobistej.

Korpus Wsparcia Seniorów - głównym celem programu jest zapewnienie bezpieczeństwa osobom starszym - zarówno w miejscu zamieszkania, jak i poza nim. W tym celu na pomoc seniorom wysyła się wolontariuszy, którzy mają wspierać ich w codziennym funkcjonowaniu.

Opiekunka dla osoby starszej lub chorej - osoby starsze oraz ciężko chore często wymagają całodobowej opieki, a nie każdy jest im ją w stanie zapewnić. Dlatego ośrodki pomocy społecznej lub ośrodki zdrowia oferują wsparcie w postaci wizyt pielęgniarki środowiskowej z ramienia ośrodka zdrowia lub opiekunki środowiskowej w ramach GOPS. Opiekun dla osób chorych i starszych ma wiele różnych obowiązków. Należą do nich:

- pomoc w utrzymaniu higieny osobistej podopiecznego (mycie, czesanie, ubieranie),
- karmienie,
- podawanie leków,
- robienie zastrzyków, zmiana opatrunków,
- rehabilitacja,
- pomoc w utrzymaniu czystości w mieszkaniu podopiecznego,
- pomoc w wykonywaniu obowiązków domowych,

- załatwianie spraw poza domem (realizowanie recept, opłaty rachunków, organizowanie transportu),
- organizowanie wolnego czasu podopiecznemu,
- pomoc rodzinie podopiecznego (np. udzielanie informacji na temat stanu zdrowia chorego).

Program Opieka Wytchnieniowa - program skierowany jest do osób sprawujących bezpośrednią opiekę nad niepełnosprawnymi. Stała opieka nad dziećmi bądź osobami dorosłymi, których niepełnosprawność wiąże się z całym spektrum problemów zdrowotnych, utrudniających bądź uniemożliwiających samodzielne funkcjonowanie, może prowadzić do wyczerpania fizycznego i psychicznego, co przekłada się na mniejszą skuteczność w opiece nad osobą niepełnosprawną i obniżenie poziomu życia zarówno opiekuna, jak i osoby niepełnosprawnej. Wspomniany program ma na celu odciążać opiekunów osób niepełnosprawnych.

Legitymacja osoby niepełnosprawnej - legitymacja osoby niepełnosprawnej to dokument potwierdzający posiadanie m.in. orzeczenia o niepełnosprawności. Dzięki niej niepełnosprawny może korzystać z różnych udogodnień, które są kluczowe w codziennym funkcjonowaniu. Legitymacja osoby niepełnosprawnej uprawnia m.in. do:

- tańszych przejazdów w transporcie kolejowym i autobusowym na terenie całej Polski,
- zniżek w instytucjach kultury,
- ulgi rehabilitacyjnej,
- dofinansowania zakupu komputera,
- ulg podatkowych i wielu innych.

Dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego z PFRON - o dofinansowanie może starać się każda osoba z orzeczeniem o niepełnosprawności, która posiada wniosek o skierowanie na turnus rehabilitacyjny od lekarza. Dodatkowo, musi posiadać orzeczenie o:

- całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
- stopniu niepełnosprawności,

- grupie inwalidzkiej, wydane przed 1 stycznia 1998 roku,
- niepełnosprawności – jeśli wnioskujący ma mniej niż 16 lat,
- stałej lub długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, wydane przed 1 stycznia 1998 roku.

Usługi świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Kłobucku dla osób z niepełnosprawnościami:

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub osoba legitymująca się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:

- szkoleń;
- stażu;
- prac interwencyjnych;
- przygotowania zawodowego dorosłych;
- badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji;

- zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji;
- finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji;
- studiów podyplomowych;
- szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową;
- bonu na zasiedlenie;
- bonu szkoleniowego;
- bonu stażowego.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukujących pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców.¹⁵

Tabela 17. Instrumenty finansowane ze środków PFRON

<p>Uprawnienia pracodawcy zatrudniającego osobę z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika. • Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy. • Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy. • Zwrot kosztów szkolenia pracownika. • Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy.
--	--

¹⁵ Powiatowy Urząd Pracy w Kłobucku - informacje dla osób niepełnosprawnych

	<ul style="list-style-type: none"> • Zwolnienie z wpłat na PFRON. • Refundacja części wynagrodzenia lub składek na ubezpieczenia społeczne.
Uprawnienia osoby z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności zdolnej do pracy, posiadające status „bezrobotnego” lub poszukującego pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w znalezieniu zatrudnienia (pośrednictwo pracy). • Możliwość nabycia, uzupełnienia, podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia doświadczenia zawodowego (szkolenia, studia podyplomowe, staż). • Pomoc w wyborze odpowiedniego miejsca pracy przy uwzględnieniu predyspozycji zawodowych i możliwości zdrowotnych oraz wymagań w danym środowisku pracy (doradcy zawodowego).
Osoby niepełnosprawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. • Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego. • Refundacja składek ZUS.

Pracownicy GOPS uczestniczący w badaniu ankietowym wymienili kilka problemów odnoszących się do osób z niepełnosprawnościami, które dostrzegają w trakcie swojej pracy. Wskazano na bariery architektoniczne w placówkach oświatowych, w tym brak podjazdów dla wózków niepełnosprawnych, brak komunikacji na wsi, duże odległości do placówek służby zdrowia, utrudniony dostęp do usług medycznych oraz

rehabilitacji, brak instytucji pomocowych, izolację, brak integracji, brak pracy lub chęci do tej pracy osób z niepełnosprawnościami. Idąc dalej, 62,50% respondentów stwierdziło, że oferta gminy skierowana do osób niepełnosprawnych, w zakresie opieki, pomocy, wsparcia czy usług opiekuńczych jest raczej niewystarczająca. Z kolei, 37,50% ankietowanych było przeciwnego zdania.

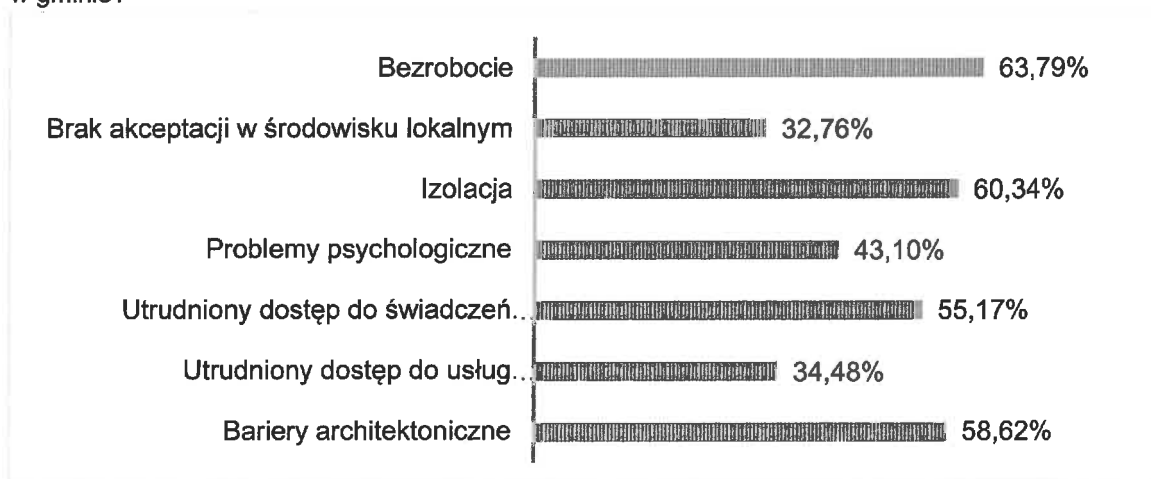
Z kolei wśród problemów dotyczących osób starszych pracownicy GOPS wymieniali najczęściej samotność, problemy finansowe, niskie dochody, utrudniony dostęp do usług medycznych, brak komunikacji lokalnej, długotrwałą lub ciężką chorobę, nieporadność życiową, zwiększającą się liczbę osób starszych, które wymagają opieki oraz zanikanie więzi rodzinnych, brak pomocy ze strony najbliższych członków rodziny. Idąc dalej, łącznie 50,00% respondentów przyznało, że oferta pomocy osobom starszym jest niewystarczająca. Z kolei, 37,50% wyraziło zdanie przeciwne, a pozostałe 12,50% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Według pracowników GOPS najbardziej podczas pandemii COVID-19 ucierpiały osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami i to do nich w pierwszej kolejności należy kierować wsparcie.

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Gminy Panki wskazano kilka problemów, które ich zdaniem najbardziej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami. I tak, 63,79% badanych wskazało na bezrobocie, a 60,34% na izolację. Zwrócono również uwagę na bariery architektoniczne (58,62%), utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (55,17%), problemy psychologiczne (43,10%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (34,48%) oraz brak akceptacji w środowisku lokalnym (32,76%).

Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 18. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami w gminie?

Ponadto 41,38% przyznało, że działania podejmowane na terenie Gminy Panki raczej nie uwzględniają potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Kolejno 25,86% miało odmienne zdanie w tym temacie. Z kolei, 15,52% stwierdziło, że takie potrzeby nie są zdecydowanie uwzględniane. Pozostałe 17,24% nie wyraziło swojej opinii w tym temacie.

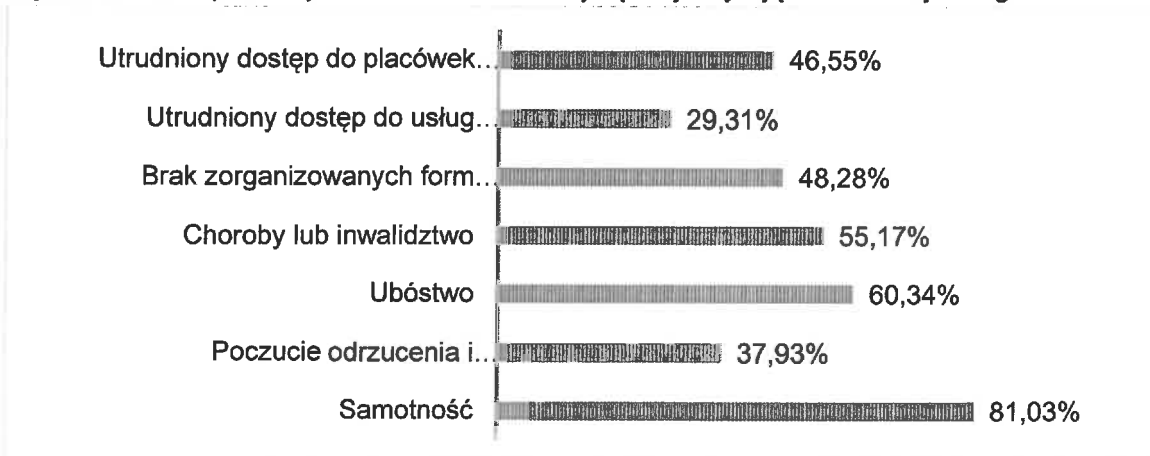
Wykres 19. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

W trakcie ankietyzacji poruszono także problematykę dotyczącą osób starszych. Wśród kluczowych problemów dotyczących seniorów respondenci wskazywali najczęściej samotność (81,03%), ubóstwo (60,34%), choroby lub inwalidztwo (55,17%). Zwrócono również uwagę na brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (48,28%), utrudniony dostęp do placówek medycznych (46,55%), poczucie odrzucenia i nieprzydatności innym (37,93%) oraz utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (29,31%). Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych

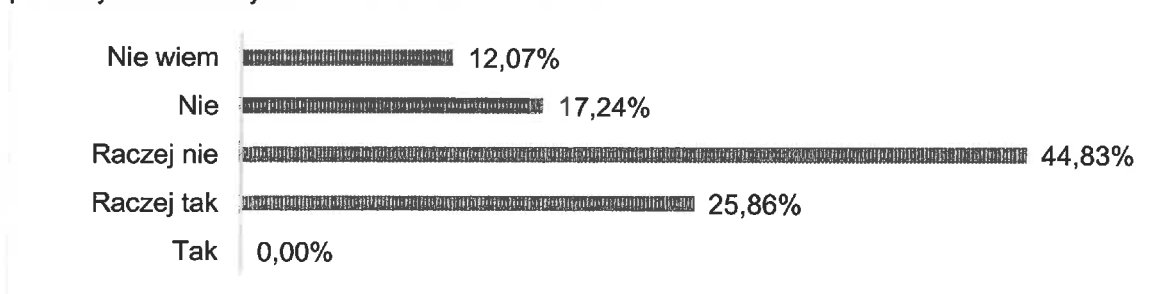
odpowiedzi respondentów. Każdy z ankieterów mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 20. Jakiego rodzaju problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych w gminie?

Według 44,83% badanych mieszkańców, działania podejmowane na terenie gminy raczej nie uwzględniają potrzeb osób starszych. Z kolei, 25,86% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie. Idąc dalej, 17,24% przyznało, iż działania na terenie gminy zdecydowanie nie uwzględniają takich potrzeb. Pozostałe 12,07% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 21. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Ubóstwo

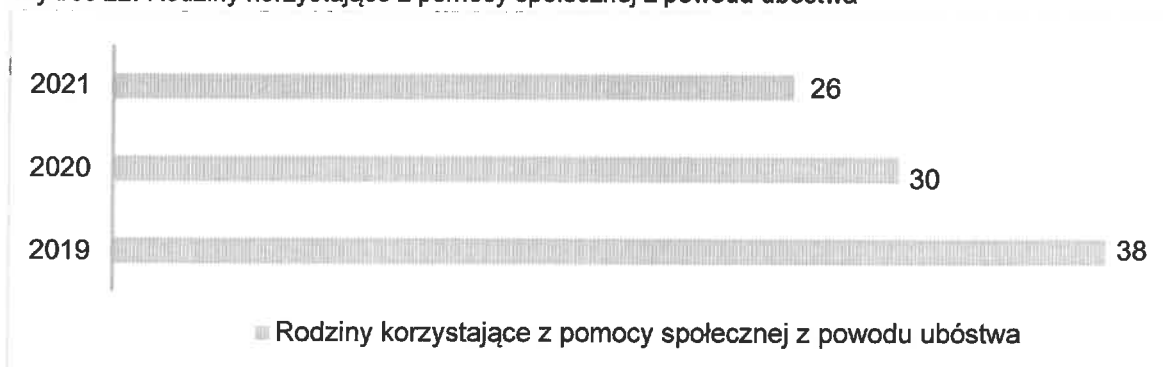
Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązane z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji. Ubóstwo staje się poważnym problemem społecznym wtedy, gdy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie rozciągają się jedynie na jednostki nią doświadczone, ale również - zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu - na resztę społeczeństwa, w tym również na tę dobrze sytuowaną pod względem materialnym. Rodzi ona bowiem wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np. alkoholizm, narkomania oraz przestępczość.

Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza określonego kryterium dochodowego oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, żyją w ubóstwie.

Aby jednak uzyskać pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej wnioskodawcy musi wystąpić również co najmniej jedna z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna lub inne okoliczności.

Zgodnie z danymi GOPS w Pankach, na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa zmalała.

Wykres 22. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Pankach

Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

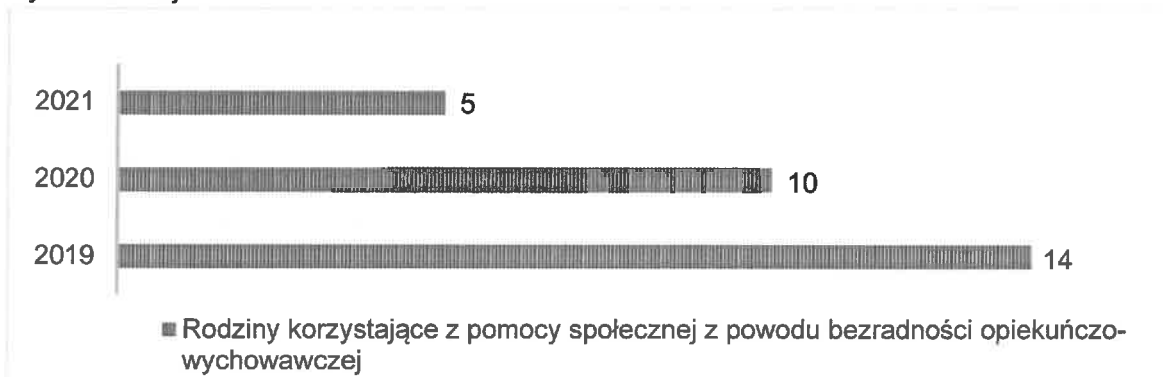
W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. Niestety w dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrastające bezrobocie, wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcyjny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcyjność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka.¹⁶

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania, przepisy ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne. Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo- wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

¹⁶ Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013

Analizując szczegółowe dane GOPS w Pankach z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w roku 2021 była najniższa.

Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Pankach

Odpowiedzi pozyskane w trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród pracowników GOPS wskazują, iż przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych są najczęściej uzależnienia, a kolejno niskie dochody, niepełna rodzina, niepełnosprawność/długotrwała choroba, wielodzietność oraz niski poziom umiejętności wychowawczych. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na przemoc w rodzinie oraz ubóstwo.

Przemoc w rodzinie

Pojęcie przemocy w rodzinie jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie przemoc w rodzinie należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [*], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.¹⁷

Ponadto, przemoc w rodzinie występuje w różnych formach i przybiera różną postać. Najczęściej, kiedy mówimy o przemocy w rodzinie wyróżniamy jej dwa rodzaje jak:

- **przemoc czynną:** kiedy to gniew, złość agresora skierowana jest wprost na ofiarę i podejmuje on przy tym działania krzywdzące fizycznie, psychicznie czy seksualnie.
- **przemoc bierną:** gdzie dochodzi do różnego rodzaju zaniedbań (psychicznych, ekonomicznych, fizycznych czy seksualnych).

Do najczęstszych form przemocy w rodzinie zalicza się:

- **przemoc fizyczną,** czyli każde zachowanie, którego celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawianie życia ofiary;
- **przemoc seksualną,** czyli każde zachowanie mające na celu zmuszenie ofiary do podjęcia współżycia lub niechcianych zachowań seksualnych bądź zdeprecjonowanie jej seksualności;

¹⁷ Niebieska Linia - * Ustawa jako członka rodziny definiuje "osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą"

- **przemoc psychiczną**, czyli każde zachowanie, którego celem jest zmniejszenie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem;
- **przemoc ekonomiczną**, czyli każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.¹⁸

Zasoby instytucjonalne działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pankach realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych jej formach stale współpracuje z Policją, Sądem, kuratorami sądowymi, pedagogami wszystkich placówek szkolnych, innymi instytucjami oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Współpraca dotyczy poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienia podejmowanych działań, a także bieżącego monitorowania problemu w środowiskach przez pracowników socjalnych.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. pomocy ofiarom przemocy w rodzinie

Zarządzeniem Wójta Gminy Panki Nr 120.2.2019 z dnia 9 stycznia 2019 roku, powołany został Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

Do zadań zespołu należy w szczególności:

1. Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Panki;
2. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
3. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;

¹⁸ Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005

4. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
5. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc;
6. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie;
7. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.

W skład Zespołu wchodzi:

- dzielnicowy Komisariatu Policji w Krzepicach,
- starszy pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pankach,
- pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pankach,
- specjalista pracy socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pankach,
- pedagog Powiatowej Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Kłobucku,
- starsza pielęgniarka Poradni Medycyny Rodzinnej w Pankach,
- kurator specjalista Sądu Rejonowego w Częstochowie,
- nauczyciel w Szkole Podstawowej w Konieczkach,
- nauczyciel w szkole Podstawowej w Aleksandrowie,
- pedagog - bibliotekarz Zespołu Szkół w Pankach.

Analizując dane przekazane przez GOPS w Pankach można zauważyć, iż na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego. W roku 2021 liczba utworzonych Grup Roboczych oraz osób objętych pomocą Grup Roboczych była najwyższa.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2019-2021:

Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2019: 4 posiedzenia;
- rok 2020: 3 posiedzenia;
- rok 2021: 4 posiedzenia.

Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2019: 8 rodzin;
- rok 2020: 2 rodziny;
- rok 2021: 10 rodzin.

Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ogółem:

- rok 2019: 26 osób;
- rok 2020: 5 osób;
- rok 2021: 32 osoby.

Liczba utworzonych Grup Roboczych:

- rok 2019: 8 Grup Roboczych;
- rok 2020: 2 Grupy Robocze;
- rok 2021: 10 Grup Roboczych.

Liczba posiedzeń Grup Roboczych:

- rok 2019: 25 posiedzeń;
- rok 2020: 15 posiedzeń;
- rok 2021: 32 posiedzenia.

Liczba rodzin objętych pomocą Grup Roboczych:

- rok 2019: 8 rodzin;
- rok 2020: 2 rodziny;
- rok 2021: 10 rodzin.

Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych (ogółem):

- Rok 2019: 26 osób;
- Rok 2020: 5 osób;
- Rok 2021: 32 osoby.

Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych (kobiety):

- rok 2019: 11 kobiet;
- rok 2020: 1 kobieta;
- rok 2021: 13 kobiet.

Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych (mężczyźni):

- rok 2019: 12 mężczyzn;
- rok 2020: 4 mężczyzn;
- rok 2021: 13 mężczyzn.

Liczba osób objętych pomocą Grup Roboczych (nieletni):

- rok 2019: 3 nieletnich;
- rok 2020: 0;
- rok 2021: 6 nieletnich.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” była najwyższa w 2021 roku. Ponadto w 2021 roku liczba zakończonych procedur była najwyższa na przełomie ostatnich trzech lat.

Procedura „Niebieska Karta” w latach 2019-2021:

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-A” przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę:

- rok 2019: 0;
- rok 2020: 0;
- rok 2021: 0.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-C” przez członków

Zespołu Interdyscyplinarnego/ Grupy Robocze:

- rok 2019: 4;
- rok 2020: 2;
- rok 2021: 7.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-D” przez członków

Zespołu Interdyscyplinarnego/ Grupy Robocze:

- rok 2019: 3;
- rok 2020: 1;
- rok 2021: 7.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2019: 8 rodzin;
- rok 2020: 2 rodziny;
- rok 2021: 10 rodzin.

Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty” w danym roku:

- rok 2019: 8 rodzin;
- rok 2020: 2 rodziny;
- rok 2021: 10 rodzin.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” ogółem:

- rok 2019: 8 zakończonych procedur;
- rok 2020: 2 zakończone procedury;
- rok 2021: 10 zakończone procedury.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie:

- rok 2019: 3 zakończone procedury;
- rok 2020: 1 zakończona procedura;
- rok 2021: 7 zakończonych procedur.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty” po rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań:

- rok 2019: 5 zakończonych procedur;
- rok 2020: 1 zakończona procedura;
- rok 2021: 3 zakończone procedury.

Na przestrzeni lat 2019-2021 wzrosła liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa socjalnego.

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie (ogółem):

- rok 2019: 26 osób;
- rok 2020: 5 osób;
- rok 2021: 32 osoby.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa socjalnego:

- rok 2019: 26 osób;
- rok 2020: 5 osób;
- rok 2021: 32 osoby.

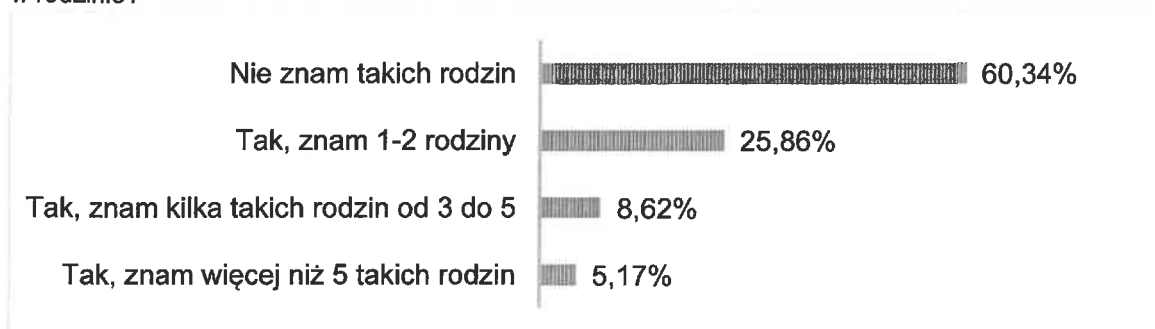
Tabela 18. Liczba szkoleń dla pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Liczba szkoleń	
rok 2019	1 szkolenie
rok 2020	1 szkolenie
rok 2021	0 szkoleń

Na przestrzeni lat 2019-2021 tylko jedna rodzina korzystała z pomocy społecznej z powodu przemocy.

Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego, ogółem łącznie 39,66% ankietowanych mieszkańców gminy zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 8,62% osobiście doświadczyło przemocy w rodzinie, gdzie sprawcą był najczęściej ojciec oraz mąż. Dwoje badanych nie wskazało sprawców, którzy stosowali przemoc wobec nich. Idąc dalej, 32,76% badanych mieszkańców potrafi wskazać instytucje działające na terenie gminy, które pomagają osobom doświadczającym przemocy w rodzinie. Był to najczęściej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny oraz Policja.

Wykres 24. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc w rodzinie?

Idąc dalej, 74,14% badanych mieszkańców przyznało, iż rodzic nie ma prawa stosować kar cielesnych wobec swoich dzieci. Z kolei, 10,34% przyznało, że rodzice mogą karać swoje dzieci, jeśli inne metody zawodzą. Według 5,17% rodzic może karać własne dziecko w dowolny sposób. Pozostałe 10,34% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi w tej kwestii.

Podsumowanie części diagnostycznej

Opracowanie diagnozy w procesie tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, jest etapem koniecznym i niezbędnym. Na jej podstawie wyznacza się cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki skutecznych, długofalowych działań strategicznych, służących rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Diagnoza sytuacji demograficzno-społecznej na terenie Gminy Panki, obejmuje lata 2018-2021. Problemy społeczne zostały przeanalizowane na podstawie danych gromadzonych przez GUS, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pankach oraz innych instytucji, jak również danych pozyskanych w wyniku ankiety dotyczącej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych.

Z danych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pankach wynika, iż na przestrzeni lat 2019-2021 zmalała ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej. Obserwowana systematycznie spadająca liczba osób korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej, może świadczyć o poprawie sytuacji materialno- bytowej rodzin.

Przeprowadzona analiza problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy z terenu Gminy Panki wskazuje, że są to najczęściej osoby i rodziny borykające się z ubóstwem oraz z długotrwałą lub ciężką chorobą. Do kolejnych istotnych powodów należą bezrobocie oraz niepełnosprawność.

Na przestrzeni lat 2018-2021 zaobserwowano zmniejszającą się liczbę osób bezrobotnych, natomiast w 2021 roku odnotowano najwyższą liczbę osób długotrwale bezrobotnych.

Dane z przeprowadzonej ankiety społecznej wśród mieszkańców z terenu Gminy Panki wskazały, iż najbardziej zauważalnym problemem w ich środowisku lokalnym jest alkoholizm. Ważność tego problemu została oceniona na poziomie 3,88. Ponadto, dla 46,55% badanych mieszkańców jest to problem zauważalny na terenie gminy, a dla 24,14% jest problem bardzo powszechny. Wobec powyższego, zasadne jest

podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy.

Na kolejnych pozycjach pod względem ważności znalazł się problem ubóstwa oraz problem bezrobocia. Mieszkańcy wskazali również inne istotne problemy na terenie gminy tj.: inflacja, drożyzna, ceny żywności, spadek rozwoju gminy, ochrona środowiska.

Badania zrealizowane wśród mieszkańców pozwoliły stwierdzić, iż problem narkomanii w niewielkim stopniu dotyczy mieszkańców z terenu Gminy Panki. Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie gminy, natomiast są to najczęściej sporadyczne przypadki.

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Panki wskazuje na charakterystyczne cechy społeczeństwa starzejącego się. Niekorzystne perspektywy związane z migracjami - zwłaszcza ludzi młodych, jak również niekorzystne zmiany w obszarze wartości rodzinnych, co skutkuje niejednokrotnie rozpadem rodziny często wielopokoleniowej. Obserwowane zmiany mają również związek ze zmieniającą się strukturą i funkcjami rodziny. Rodziny, coraz częściej nie są w stanie tak jak do tej pory, zapewnić wystarczającej i odpowiedniej do potrzeb opieki seniorom czy przewlekle chorym członkom rodziny, w miejscu zamieszkania. Wynika z tego, że wyzwaniem m.in. dla służb społecznych i podmiotów pożytku publicznego w najbliższych latach będzie pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych osób starszych, samotnych chorych i niepełnosprawnych.

Pracownicy GOPS uczestniczący w badaniu ankietowym wymienili wiele problemów odnoszących się do osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych, które dostrzegają w trakcie swojej pracy. Wśród nich znalazły się m.in: bariery architektoniczne, w tym brak podjazdów dla wózków niepełnosprawnych, brak komunikacji lokalnej, duże odległości do placówek służby zdrowia, utrudniony dostęp do usług medycznych oraz rehabilitacji na terenie gminy, brak instytucji pomocowych, izolację, samotność osób starszych, problemy finansowe, niskie dochody oraz zanikanie więzi rodzinnych i brak pomocy ze strony najbliższych członków rodziny.

Na terenie Gminy Panki zauważalny jest również problem przemocy. Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego, ogółem łącznie 39,66% ankietowanych mieszkańców gminy zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 8,62% osobiście doświadczyło przemocy w rodzinie. Opinie respondentów pozyskane w trakcie ankietyzacji wskazują, że zasadne będzie podjęcie działań profilaktycznych w celu zwiększania świadomości mieszkańców na temat przemocy w rodzinie oraz jej przeciwdziałania.

Wyniki badań ankietowych wskazują również na występujący problem uzależnień behawioralnych w środowisku badanych mieszkańców z terenu gminy. Zaleca się zatem upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno - edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych.

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej Gminy Panki oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron (z ang. strengths) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi;
- słabych stron (z ang. weaknesses) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowiąc będą barierę jej rozwoju;
- szans (z ang. opportunities) - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej w Gminie Panki;
- zagrożeń (z ang. threats) - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju.

Analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej w Gminie Panki oraz stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania pożądanych kierunków rozwoju. W ten sposób przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu gminy, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele.

W analizie SWOT dla Gminy Panki uwzględniono takie obszary jak:

- 1) ochrona zdrowia;
- 2) pomoc społeczna;
- 3) rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii;
- 4) rynek pracy;
- 5) edukacja,
- 6) problemy osób starszych i niepełnosprawność.

OCHRONA ZDROWIA

Mocne strony

- Relatywnie dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej - Poradnia Medycyny Rodzinnej w Pankach.
- Funkcjonowanie 1 niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej.
- Prowadzone 4 prywatne praktyki lekarskie, w tym 2 gabinety stomatologiczne.
- Działalność dwóch ogólnodostępnych aptek na terenie gminy.
- Prowadzenie profilaktycznych programów zdrowotnych na terenie gminy.
- Stosunkowo wystarczająco oceniana przez mieszkańców oferta gminy w zakresie opieki zdrowotnej.

Słabe strony

- Brak opieki całodobowej na terenie gminy.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów.
- Niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia.

Szanse

- Wdrażanie unijnych standardów opieki zdrowotnej.
- Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców.
- Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej.
- Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia.

Zagrożenia

- Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę.
- Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców.
- Utrzymująca się sytuacja epidemiologiczna.
- Zapaść służby zdrowia.

POMOC SPOŁECZNA

Mocne strony

- Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Współpraca podmiotów realizujących zadania wspomagające pracę GOPS.
- Zaangażowanie pracowników GOPS w działalność na rzecz problematyki społecznej.
- Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych (m.in. praca socjalna, świadczenia pieniężne oraz niepieniężne).
- Funkcjonowanie ogólnopolskiego programu Karta Dużej Rodziny.
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Słabe strony

- Nowe zadania ustawowe nakładane na GOPS.
- Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji a za mało czasu na pracę socjalną.
- Brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową.
- Bierność klientów pomocy społecznej.

Szanse

- Malejąca ogólna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS.
- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin.
- Efektywna praca socjalna.

Zagrożenia

- Natłok obowiązków co ogranicza możliwości realizowania pracy w terenie z rodzinami.
- Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych.
- Zubożenie społeczeństwa.
- Niewystarczające finansowanie pomocy społecznej.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOMANII ORAZ UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Mocne strony

- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.
- Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień.
- Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci.
- Zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

Słabe strony

- Wysoki odsetek znajomości osób w środowisku lokalnym nadużywających alkoholu (dane pozyskane w trakcie badania ankietowego wskazują, że 77,59% ankietowanych mieszkańców zna osoby nadużywające alkoholu).
- Występowanie zjawiska nietrzeźwości wśród kierowców (48,28% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie przypadków spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży (6,90% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim (22,41% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie problemu narkomanii na terenie gminy.
- Znajomość miejsc gdzie można zdobyć narkotyki (8,62% badanych mieszkańców potwierdziło taką wiedzę).
- Znajomość osób, które zażywają narkotyki (20,69% badanych mieszkańców zna osoby zażywające narkotyki).
- Zażywanie substancji psychoaktywnych typu narkotyki (5,17% badanych mieszkańców przyznało się do zażywania narkotyków).
- Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie.

- Występowanie problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Szanse

- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Wzmoczony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów.
- Zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych.
- Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach.
- Intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych na terenie gminy dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Zagrożenia

- Brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień.
- Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych.
- Postępujący proces cyfryzacji społeczeństwa.

RYNEK PRACY

Mocne strony

- Prężnie rozwijająca się strefa inwestycyjna.
- Potencjał demograficzny - znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym.
- Spadek bezrobocia na lokalnym rynku pracy.
- Dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych.
- Warunki sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości, a tym samym tworzeniu nowych miejsc pracy.

Słabe strony

- Zmniejszająca się liczba osób pracujących.
- Zjawisko dziedziczenia bezrobocia.
- Słaba oferta pracy dla osób niepełnosprawnych.
- Niskie zarobki w stosunku do wysokości świadczeń socjalnych, co często zniechęca do podejmowania zatrudnienia.

Szanse

- Możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej).
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach.
- Rozwój nowych przedsiębiorstw na terenie gminy.

Zagrożenia

- Spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych.
- Wzrost liczby osób bezrobotnych.
- Wysokie koszty pracodawców.
- Zjawisko nielegalnego zatrudnienia.

EDUKACJA
Mocne strony
<ul style="list-style-type: none"> • Zwarta i równomiernie rozłożona sieć publicznych szkół i przedszkoli. • Funkcjonowanie dwóch niepublicznych przedszkoli. • Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta przedszkolna na terenie gminy. • Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta edukacyjna na terenie gminy. • Dobrze rozwinięta baza sportowa i kulturalna.
Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak placówek świadczących opiekę dla dzieci do lat 3. • Niewystarczająco oceniana przez mieszkańców oferta opieki nad dziećmi do lat 3. • Niewystarczająco oceniane przez mieszkańców działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. • Brak szkół ponadpodstawowych na terenie gminy.
Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, wyposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne). • Dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Spadek poziomu nauczania (m.in. spowodowany koniecznością wprowadzenia nauki zdalnej). • Niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej.

PROBLEMY OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Mocne strony

- Zaangażowanie pracowników GOPS w pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.
- Dostrzeganie problemów osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.
- Dostępność świadczeń w ramach pomocy społecznej związanych z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą (m.in. zasiłek okresowy, usługi opiekuńcze, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne).
- Funkcjonowanie Programu Opieka Wytchnieniowa.
- Funkcjonowanie Programu Wspieraj Seniora.
- Korpus Wsparcia Seniorów.
- Możliwość skorzystania z opiekunki dla osoby starszej lub chorej.
- Dofinansowania do tumusu rehabilitacyjnego z PFRON.
- Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób niepełnosprawnych.

Słabe strony

- Istniejące bariery architektoniczne: brak podjazdów dla wózków inwalidzkich w placówkach oświatowych, brak komunikacji lokalnej na terenie gminy.
- Wykluczenie społeczne, samotność.
- Niewystarczająco oceniane przez mieszkańców działania gminy na rzecz osób starszych, jak również osób z niepełnosprawnościami.
- Niska aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych na terenie gminy.
- Ograniczona oferta w zakresie organizacji form czasu wolnego.
- Utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa.

Szanse

- Likwidowanie istniejących barier architektonicznych.
- Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych.
- Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych.

- Realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami w życie społeczne.
- Monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych, jak również osób z niepełnosprawnościami.
- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Zagrożenia

- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.
- Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością.
- Niewystarczająca oferta wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.
- Niski poziom kwalifikacji osób niepełnosprawnych.
- Izolacja i brak akceptacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy Gminy Panki wskazali obszary, w ramach których podejmowane działania lub oferowane przez gminę wsparcie są ich zdaniem najbardziej niezadowolające. Respondenci mieli możliwość wskazania kilku obszarów stąd suma odpowiedzi jest wyższa niż 100,00%.

Najwyższy odsetek badanych wyraził niezadowolenie z działań gminy w zakresie ochrony zdrowia (48,28%) oraz przeciwdziałania alkoholizmowi (34,48%). Stosunkowo nisko zostały również ocenione działania ukierunkowane na zapewnienia opieki w żłobkach (32,76%) oraz zapewnienia odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży oraz wsparcia osób starszych (wskazane po równo przez 31,03%). Pozostałe odpowiedzi przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?

48,28%	Ochrona zdrowia
34,48%	Przeciwdziałanie alkoholizmowi
32,76%	Zapewnienie opieki w żłobkach
31,03%	Zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży Wsparcie osób starszych

27,59%	Pomoc osobom niepełnosprawnym
24,14%	Przeciwdziałanie ubóstwu
17,24%	Ograniczanie bezrobocia
13,79%	Wspieranie rodzin wielodzietnych
12,07%	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie
10,34%	Przeciwdziałanie narkomanii
8,62%	Zapewnienie opieki przedszkolnej Ochrona macierzyństwa
5,17%	Zapobieganie bezdomności

MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ GMINY

Określenie wizji w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w obszarze zintegrowanej polityki społecznej, jest elementem pożądanym, pozwalającym na przedstawienie wizerunku gminy w perspektywie najbliższych lat.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Panki została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Panki w oparciu o posiadane zasoby dąży do zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz rozwiązywania problemów społecznych poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców. Wspierając lokalne inicjatywy, w szczególności społeczne, kulturalne i edukacyjne dąży do integracji oraz aktywizacji społeczności lokalnej.

Rolą misji w obszarze zintegrowanej lokalnej polityki społecznej, jest określenie zamierzeń i aspiracji samorządu lokalnego. Wskazanie kierunków działań, jakie będą podejmowane w przyszłości.

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Panki jest skuteczna i zintegrowana polityka społeczna, koncentrująca się na problemach, potrzebach i oczekiwaniach wszystkich mieszkańców, czerpiąca z ich potencjału, zmierzająca do zapewnienia pożądanej jakości życia w Gminie Panki.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu skupiona jest na wspieraniu rodziny, pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami, przemocą domową, ubóstwem, bezrobociem i bezdomnością. Istotna jest także pomoc seniorom oraz osobom niepełnosprawnym. Wypełnienie takiej misji wymaga wdrożenia celów strategicznych oraz operacyjnych wraz z kierunkami działań. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano kierunki działań zmierzające do jego realizacji, podmioty realizujące cel, listę wskaźników do monitorowania oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji. Na wartość początkową wskaźników wybrano 2021 rok, natomiast na wartość docelową 2030 rok.

CEL STRATEGICZNY 1 - Wsparcie rodziny

1.1 Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz opieka nad dzieckiem

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.1.1 Edukacja rodzin skupiająca się na przekazywaniu właściwego modelu dotyczącego wypełniania ról rodzicielskich;
- 1.1.2 Realizacja projektów obejmujących pomoc rodzinom mającym problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych;
- 1.1.3 Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci, które przeżywają trudności;
- 1.1.4 Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.

1.2 Pomoc rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.2.1 Organizowanie programów integracyjnych i szkoleniowych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych;
- 1.2.2 Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego);

1.2.3 Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych /niepełnych.
1.3 Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju
KIERUNKI DZIAŁANIA:
1.3.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
1.3.2 Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadry nauczycielskiej, modernizację placówek i ich wyposażenie w niezbędny sprzęt oraz programy edukacyjne;
1.3.3 Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży;
1.3.4 Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
1.4 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia
KIERUNKI DZIAŁANIA:
1.4.1 Promowanie zdrowego trybu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej;
1.4.2 Realizacja programów zdrowotnych w Poradni Medycyny Rodzinnej w Pankach.
OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:
Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2030
PODMIOTY REALIZUJĄCE:
Urząd Gminy w Pankach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki kulturalne, jednostki sportowo- rekreacyjne, poradnia medycyny rodzinnej
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:
Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:
<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin korzystających ze świadczeń GOPS;

- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej;
- Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz alimentacyjnych;
- Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną;
- Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo- wychowawcze, którym GOPS udzielił pomocy;
- Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z KDR;
- Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych;
- Liczba nauczycieli podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe;
- Liczba inwestycji na rzecz szkół;
- Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego;
- Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych;
- Liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi;
- Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;
- Liczba profilaktycznych programów zdrowotnych.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo- wychowawczymi;
- Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce);
- Zwiększenie efektywności wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci;
- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

CEL STRATEGICZNY 1 - Wsparcie rodziny
Wskaźnik: Liczba rodzin korzystających ze świadczeń GOPS
Wartość początkowa: 81 rodzin
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej
Wartość początkowa: 5 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z sytemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych
Wartość początkowa: 352 rodziny
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną
Wartość początkowa: 31 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo- wychowawcze, którym GOPS udzielił pomocy
Wartość początkowa: 3 rodziny
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba rodzin wielodzietnych, korzystających z KDR
Wartość początkowa: 64 rodziny

Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych
Wartość początkowa: 6 inicjatyw
Wartość docelowa: 3 inicjatywy na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, UG, SP w Konieczkach i w Aleksandrowie
Wskaźnik: Liczba nauczycieli podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe
Wartość początkowa: 31 nauczycieli
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: UG, SP w Konieczkach i w Aleksandrowie
Wskaźnik: Liczba inwestycji na rzecz szkół
Wartość początkowa: 0
Wartość docelowa: min. 1 w okresie trwania Strategii
Źródło danych: UG
Wskaźnik: Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego
Wartość początkowa: 60 osób
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: SP w Konieczkach i w Aleksandrowie
Wskaźnik: Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych
Wartość początkowa: 70 osób
Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: Szkoły podstawowe z terenu gminy

Wskaźnik: Liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi
Wartość początkowa: 4 200 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: Poradnia Medycyny Rodzinnej w Pankach
Wskaźnik: Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej
Wartość początkowa: 1 przedsięwzięcie
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS, Poradnia Medycyny Rodzinnej w Pankach
Wskaźnik: Liczba profilaktycznych programów zdrowotnych
Wartość początkowa: 3 programy
Wartość docelowa: 1 program na 2 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: Poradnia Medycyny Rodzinnej w Pankach

CEL STRATEGICZNY 2 - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz bezdomności

2.1 Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.1.1 Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców w gminie;
- 2.1.2 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich;
- 2.1.3 Udzielanie wsparcia osobom będącym w trudnej sytuacji materialnej poprzez działanie pomocy finansowej i rzeczowej GOPS;
- 2.1.4 Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez organizowanie dożywiania w szkołach.

2.2 Wsparcie dla osób bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.2.1 Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia;
- 2.2.2 Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- 2.2.3 Wsparcie informacyjno- edukacyjne dla bezrobotnych mieszkańców gminy;
- 2.2.4 Organizowanie kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo;
- 2.2.5 Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.);
- 2.2.6 Szczególne wsparcie na rynku pracy osób: niepełnosprawnych; młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy; długotrwale bezrobotnych;
- 2.2.7 Prowadzenie działań na rzecz wspierania przedsiębiorczości.

2.3 Wsparcie dla osób bezdomnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.3.1 Realizacja programów wychodzenia z bezdomności;
- 2.3.2 Rozwój form pomocy i wsparcia na rzecz poprawy funkcjonowania osób z problemem bezdomności oraz odzyskania samodzielności życiowej;
- 2.3.3 Zapewnienie miejsc noclegowych dla osób bezdomnych.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Gminy w Pankach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa;
- Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem;
- Liczba inicjatyw na rzecz ubogich rodzin;
- Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole;
- Liczba osób bezrobotnych;
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia;
- Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- Liczba zorganizowanych kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo;
- Liczba zatrudnionych bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu;
- Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do działalności gospodarczej;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności;
- Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i udzielono pomocy finansowej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa;

- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa;
- Zwiększenie się skuteczności wsparcia dla osób bezrobotnych;
- Zmniejszanie się bezrobocia poprzez wyrównywanie szans na rynku pracy czy stwarzanie możliwości nowych miejsc pracy;
- Zwiększanie się szans na rynku pracy poprzez podniesienie wiedzy i kwalifikacji w ramach kursów, szkoleń;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych bezdomnością.

CEL STRATEGICZNY 2 - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz bezdomności

Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa

Wartość początkowa: 26 rodzin

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem

Wartość początkowa: 31 dzieci

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba inicjatyw na rzecz ubogich rodzin

Wartość początkowa: 1 inicjatywa

Wartość docelowa: min. 1 inicjatywa na 2 lata w okresie trwania Strategii

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole

Wartość początkowa: 17 dzieci

Wartość docelowa: wzrost

Źródło danych: GOPS

Wskaźnik: Liczba osób bezrobotnych
Wartość początkowa: 123 osoby
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GUS, GOPS
Wskaźnik: Liczba osób długotrwale bezrobotnych
Wartość początkowa: 76 osób
Wartość docelowa: spadek
Źródło danych: GUS, GOPS
Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia
Wartość początkowa: 21 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia
Wartość początkowa: 0
Wartość docelowa: uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy (pracodawców i osób bezrobotnych)
Źródło danych: PUP, GOPS
Wskaźnik: Liczba zorganizowanych kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo
Wartość początkowa: 27 kursów (dane dla powiatu)
Wartość docelowa: uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy (pracodawców i osób bezrobotnych)
Źródło danych: PUP

Wskaźnik: Liczba zatrudnionych bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu
Wartość początkowa: 1 180 osób (dane dla powiatu)
Wartość docelowa: uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy (pracodawców i osób bezrobotnych)
Źródło danych: PUP
Wskaźnik: Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie do działalności gospodarczej
Wartość początkowa: 99 osób (dane dla powiatu)
Wartość docelowa: uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy
Źródło danych: PUP
Wskaźnik: Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności
Wartość początkowa: 2 osoby
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i udzielono pomocy finansowej
Wartość początkowa: 2 osoby
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS

CEL STRATEGICZNY 3 - Przeciwdziałanie wszelkim uzależnieniom i przemocy w rodzinie

3.1 Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.1.1 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów wszelkich uzależnień, w tym: alkoholizm, narkomania, uzależnienia behawioralne;
- 3.1.2 Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych;
- 3.1.3 Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (GKRPA);
- 3.1.4 Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień;
- 3.1.5 Wsparcie działalności szkół, Policji, Ośrodka Zdrowia w profilaktyce uzależnień;
- 3.1.6 Szkolenia dla pracowników socjalnych oraz członków GKRPA, realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom wszelkich uzależnień;
- 3.1.7 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocja trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- 3.1.8 Realizowanie programów profilaktyczno- edukacyjnych w szkołach.
- 3.1.9 Ograniczenie promocji napojów alkoholowych skierowanej do młodzieży i dzieci;
- 3.1.10 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu wszelkich uzależnień.

3.2 Wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.2.1 Zwiększanie skuteczności oraz dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 3.2.2 Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie;
- 3.2.3 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie;
- 3.2.4 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

- 3.2.5 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie;
- 3.2.6 Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (szkolenia pracowników socjalnych, ZI, GKRPA);
- 3.2.7 Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy w rodzinie;
- 3.2.8 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy w rodzinie.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2023-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy w Pankach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, Poradnia Medycyny Rodzinnej

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu uzależnień;
- Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących;
- Liczba wniosków o leczenie odwykowe;
- Liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych;

- Liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym dotyczących problematyki wszelkich uzależnień;
- Liczba programów profilaktyczno- edukacyjnych w szkołach;
- Liczba zrealizowanych szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych;
- Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie;
- Liczba założonych Niebieskich Kart;
- Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy w rodzinie;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie;
- Liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym dotyczących problematyki przemocy w rodzinie.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależniania od alkoholu/narkotyków oraz współuzależnionych;
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia;
- Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat problemu przemocy w rodzinie.

CEL STRATEGICZNY 3 - Przeciwdziałanie wszelkim uzależnieniom i przemocy w rodzinie
Wskaźnik: Liczba opracowanych diagnoz problemów społecznych
Wartość początkowa: 0
Wartość docelowa: 2 raporty w okresie trwania Strategii w latach 2026 i 2030
Źródło danych: GOPS, GKRPA
Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu uzależnień
Wartość początkowa: 13 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących
Wartość początkowa: 16 rozmów
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS, GKRPA
Wskaźnik: Liczba wniosków o leczenie odwykowe
Wartość początkowa: 11 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS, GKRPA
Wskaźnik: Liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom
Wartość początkowa: 1 działanie
Wartość docelowa: 1 działanie na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, GKRPA
Wskaźnik: Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia
Wartość początkowa: 0
Wartość docelowa: 2 kampanie w okresie trwania Strategii

Źródło danych: GOPS, GKRPA, placówki oświatowe
Wskaźnik: Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych
Wartość początkowa: 1 pakiet
Wartość docelowa: 1 pakiet na rok w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, GKRPA
Wskaźnik: Liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym dotyczących problematyki wszelkich uzależnień
Wartość początkowa: 2 imprezy
Wartość docelowa: 1 impreza na 2 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba programów profilaktyczno- edukacyjnych w szkole
Wartość początkowa: 2 programy
Wartość docelowa: 1 program na 2 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba zrealizowanych szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych
Wartość początkowa: 0 szkoleń
Wartość docelowa: 1 szkolenie na 3 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GKRPA
Wskaźnik: Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie
Wartość początkowa: 0 szkoleń
Wartość docelowa: 1 szkolenie na 2 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS, GKRPA, ZI
Wskaźnik: Liczba założonych Niebieskich Kart
Wartość początkowa: 10 wszczętych procedur Niebieskich Kart

Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: ZI
Wskaźnik: Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty
Wartość początkowa: 9 interwencji
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: ZI, Policja
Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy w rodzinie
Wartość początkowa: 0
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie
Wartość początkowa: 0
Wartość docelowa: 1 na 3 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: UG, GOPS, placówki oświatowe
Wskaźnik: Liczba zorganizowanych imprez o charakterze profilaktycznym dotyczących problematyki przemocy w rodzinie
Wartość początkowa: 0
Wartość docelowa: 1 na 3 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: UG, GOPS

CEL STRATEGICZNY 4 - Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych

4.1 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.1.1 Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych;
- 4.1.2 Wsparcie informacyjno- edukacyjne osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
- 4.1.3 Budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- 4.1.4 Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego osobom starszym oraz niepełnosprawnym przez GOPS;
- 4.1.5 Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych w placówkach oświatowych;
- 4.1.6 Organizacja opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób niepełnosprawnych;
- 4.1.7 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.8 Organizacja dowozu niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do szkół;
- 4.1.9 Podejmowanie działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego przez seniorów i osoby z niepełnosprawnościami (imprezy, wycieczki, spotkania integracyjne);
- 4.1.10 Wdrażanie wolontariatu i usług sąsiedzkich na rzecz osób starszych oraz osób wymagających wsparcia.

4.2 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.2.1 Aktywizacja społeczno- zawodowa osób niepełnosprawnych;
- 4.2.2 Zapewnienie możliwości udziału osób niepełnosprawnych w kursach/ szkoleniach, których celem jest zwiększanie kwalifikacji w celu podjęcia pracy;
- 4.2.3 Realizacja projektów, które przewidują wsparcie na rynku pracy osób niepełnosprawnych (m.in. z PFRON).

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągle w okresie obowiązywania Strategii 2023-2030

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Gminy w Pankach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnia Medycyny Rodzinnej, Powiatowy Urząd Pracy

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba osób w wieku poprodukcyjnym;
- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;
- Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby;
- Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych w placówkach oświatowych;
- Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół;
- Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego przez seniorów oraz osoby z niepełnosprawnościami (imprezy, wycieczki, spotkania integracyjne);
- Liczba wolontariuszy;
- Liczba bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami;
- Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy i w życiu społecznym;
- Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym.

CEL STRATEGICZNY 4 - Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych**Wskaźnik:** Liczba osób w wieku poprodukcyjnym**Wartość początkowa:** 1 084 osoby**Wartość docelowa:** utrzymanie na zbliżonym poziomie**Źródło danych:** GUS, GOPS**Wskaźnik:** Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi**Wartość początkowa:** 0**Wartość docelowa:** wzrost**Źródło danych:** GOPS**Wskaźnik:** Liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi**Wartość początkowa:** 0**Wartość docelowa:** wzrost**Źródło danych:** GOPS**Wskaźnik:** Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności**Wartość początkowa:** 15 rodzin**Wartość docelowa:** utrzymanie na zbliżonym poziomie**Źródło danych:** GOPS

Wskaźnik: Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby
Wartość początkowa: 20 rodzin
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych
Wartość początkowa: 0
Wartość docelowa: 1 na 4 lata w okresie trwania Strategii
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych w palcówkach oświatowych
Wartość początkowa: 0
Wartość docelowa: min. 1 inwestycja w okresie trwania Strategii
Źródło danych: UG
Wskaźnik: Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół
Wartość początkowa: 10 osób
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego przez seniorów oraz osoby z niepełnosprawnościami (imprezy, wycieczki, spotkania integracyjne)
Wartość początkowa: 1 działanie
Wartość docelowa: uzależnione od posiadanych środków przez UG i GOPS
Źródło danych: UG, GOPS
Wskaźnik: Liczba wolontariuszy
Wartość początkowa: 0

Wartość docelowa: wzrost
Źródło danych: GOPS
Wskaźnik: Liczba bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami
Wartość początkowa: 96 osób (dane dla powiatu)
Wartość docelowa: utrzymanie na zbliżonym poziomie
Źródło danych: PUP
Wskaźnik: Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach
Wartość początkowa: 14 osób (dane dla powiatu)
Wartość docelowa: uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP, a także bieżących potrzeb rynku pracy
Źródło danych: PUP

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Panki przyczyni się do:

- stałej i pełnej diagnozy problemów społecznych i oceny stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrostu efektywności działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- wzrostu jakości życia lokalnej społeczności oraz atrakcyjności Gminy Panki jako przyjaznej dla rodzin z dziećmi, seniorów oraz osób niepełnosprawnych;
- zwiększenia udziału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- poprawy dostępu do informacji o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym, skierowanych do różnych grup adresatów;
- poprawy dostępności i wzrostu jakości usług kulturalnych;
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych;
- budowania kapitału ludzkiego opartego na wiedzy oraz świadomego i aktywnego społeczeństwa;
- wzmocnienia funkcji integracyjnych i społecznych mieszkańców;
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej;
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa;
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy;
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień;
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie;
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia.

ANALIZA RYZYKA

Ryzyko w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, definiujemy, jako możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało negatywny wpływ na realizację jej zapisów. Występujące w otoczeniu ryzyko może doprowadzić do zmiany kierunków i rezultatów Strategii, może mieć, zatem wpływ na jej kształt i wdrażanie. Prawidłowo przeprowadzona identyfikacja ryzyka i ich analiza pozwala na skuteczne zarządzanie całym procesem wdrażania Strategii i podejmowanie odpowiednio wcześniej działań zapobiegawczych i korygujących.

Dlatego ze względu na zmienność otoczenia zewnętrznego niezbędnym elementem Strategii, jest analiza ryzyka, która powinna być przeprowadzona już na etapie przygotowania do opracowywania Strategii.

Źródła występowania ryzyka dotyczą:

- przyczyn zewnętrznych - zalicza się do nich globalne warunki, jakie występują w sferze politycznej i prawnej, warunki panujące w gminie, uwarunkowania społeczne, kulturowe w obszarze działania, wymagania instytucji finansowych. Przyczyny zewnętrzne najczęściej znajdują się poza kontrolą jednostki;
- przyczyn wewnętrznych - obejmują sposób zaplanowania działań w Strategii wraz z występującymi czynnikami ludzkimi.

Proces zarządzania ryzykiem powinien przebiegać według ściśle określonych etapów, a mianowicie:

- identyfikacja ryzyka oraz zagrożeń;
- ocena ryzyka oraz zagrożenia;
- określenie działań prowadzących do ograniczenia ryzyka, zagrożenia;
- badanie efektywności podjętych działań korekcyjnych.

W ramach prowadzonej analizy istotne znaczenie oprócz zdefiniowania ryzyka w poszczególnych obszarach, ma wskazanie działań zapobiegawczych, jakie należy przedsięwziąć w celu minimalizacji lub zapobieżenia niekorzystnym zdarzeniom.

Zdefiniowane i opisane poniżej ryzyka mogą wystąpić we wszystkich przyjętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, celach strategicznych i kierunkach działań. Analizując ryzyka, jakie mogą się pojawić w toku wdrażania Strategii, należy mieć na uwadze również ich stopień wystąpienia, który może być niski, średni lub wysoki oraz źródło, które może być wewnętrzne lub zewnętrzne.

Tabela 20. Analiza ryzyka dla Gminy Panki

Obszar ryzyka	Definicja ryzyka	Działania zapobiegawcze	Stopień wystąpienia ryzyka
polityczny	niekorzystne, blokujące działania władz, które mają wpływ na wdrażanie zapisów strategicznych	bieżące upowszechnianie i promocja Strategii oraz angażowanie przedstawicieli władz w działania strategiczne	średni
prawny	wprowadzenie nowych przepisów prawnych	stałe monitorowanie zmian ustawowych i przepisów lokalnych	wysoki
społeczny	brak motywacji osób, co do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, do zmiany swojej sytuacji życiowej	angażowanie mieszkańców Gminy Panki w działania w ramach programów zmierzających do wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	średni
kulturowy	nasilenie się agresji i wrogich postaw w społeczności lokalnej w związku z różnicami kulturowymi	podejmowanie działań prowadzących do wzrostu integracji społecznej	niski

finansowy	brak wystarczających środków finansowych	właściwe planowanie wydatków, analiza dostępnych środków oraz pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych	średni
organizacyjny	brak prawidłowej i terminowej realizacji celów związanej z niedoborami w zasobach kadrowych	organizowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w realizację Strategii	średni

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z treści art. 16b. ust. 2 pkt 3 lit. c ustawy o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Panki, przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu gminy, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Strategii pochodzących będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu gminy,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- potencjalnych środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Tabela 21. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Panki na lata 2023-2030

Lata realizacji Strategii	Szacunkowa wielkość wydatków
2023 rok	2 845 387,99 zł
2024 rok	2 987 657,39 zł
2025 rok	3 137 040,25 zł
2026 rok	3 293 892,27 zł
2027 rok	3 458 586,88 zł
2028 rok	3 631 516,22 zł
2029 rok	3 813 092,04 zł
2030 rok	4 003 746,64 zł

Przedstawione powyżej wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu gminy oraz dostępne środki zewnętrzne.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Panki na lata 2023-2030 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrożenia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiągniętych rezultatów i realizowanych działań.

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- coroczne zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych mierników oceny,
- przygotowanie i przedkładanie corocznego raportu z przebiegu realizacji działań i projektów,
- ocenę osiągniętych rezultatów,
- ocenę aktualności strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. W 2026 roku dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m.in. oszacowania możliwości zagrożeń, usprawniania zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy też wskazania kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Bazą informacji statystycznej będą przede wszystkim dane GUS oraz dane gromadzone przez jednostki i instytucje zaangażowane bezpośrednio w realizację działań w ramach Strategii m.in. Urząd Gminy w Pankach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pankach, Powiatowy Urząd Pracy.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Panki będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pankach.

ZMIANY W STRATEGII

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Gminy Panki.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Wójta lub Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pankach. Przestankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych, lub poszczególnym mieszkańców.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Panki na lata 2023-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Wspierania Rodziny;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii;
- Program Współpracy Gminy Panki z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W ramach Strategii mogą być realizowane programy oraz projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ

Przy opracowywaniu i wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, kluczowe znaczenie ma jego dostępność dla potencjalnych czytelników – przedstawicieli różnych grup, osób, w tym objętych działaniami w ramach Strategii. Ważne jest, aby dokument był łatwo dostępny dla wszystkich zainteresowanych, również dla potencjalnych podmiotów chcących realizować jego założenia.

Dokument Strategii po zakończeniu prac został poddany konsultacjom społecznym. Konsultacje społeczne są procesem współpracy ze społecznością lokalną, który ma prowadzić do podejmowania decyzji dotyczących rozwoju społecznego. Konsultacje to jedna z form partycypacji społecznej, która zapewnia mieszkańcom danej społeczności lokalnej udział w wyrażeniu swoich opinii, postulatów, proponowania zmian np. w procesie opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Panki na lata 2023-2030, dostępna będzie do wglądu w siedzibie Koordynatora realizacji działań wyznaczonych w dokumencie tj. siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pankach.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Panki na lata 2023-2030, poddawany będzie działaniom promocyjnym poprzez zamieszczenie go na stronie internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pankach.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Panki na lata 2023-2030, to najważniejszy dokument Gminy stanowiący o realizowaniu lokalnej polityki społecznej. Określający cele, zadania, wybór kierunków działań oraz alokację środków niezbędnych dla jej realizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Panki jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej.

W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Dokument przygotowywany został z uwzględnieniem rekomendacji Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, wynikających z realizowanego na zlecenie Ministerstwa przez ekspertów Fundacji Polskiej Akademii Nauk w Lublinie projektu „STRATEGOR”.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Panki w latach 2018-2021	19
Tabela 2. Liczba dzieci w placówkach przedszkolnych	22
Tabela 3. Liczba uczniów w szkołach podstawowych	22
Tabela 4. Programy profilaktyczne realizowane na terenie gminy w 2021 roku	25
Tabela 5. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.	28
Tabela 6. Przepięstwa na terenie gminy	29
Tabela 7. Liczba osób pracujacych w Gminie Panki w latach 2018-2021	41
Tabela 8. Ocena wazności problemów społecznych występujących na terenie Gminy Panki.....	44
Tabela 9. Osoby korzystajacy z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej..	48
Tabela 10. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych	49
Tabela 11. Liczba rodzin korzystajacych z pomocy społecznej z powodu:.....	50
Tabela 12. Stan bezrobocia rejestrowanego w Gminie Panki w latach 2018-2021 ..	52
Tabela 13. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	55
Tabela 14. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:	58
Tabela 15. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	61
Tabela 16. Podział mieszkańców ze wzgledu na wiek	63
Tabela 17. Instrumenty finansowane ze środków PFRON	68
Tabela 18. Liczba szkoleń dla pracowników służb zajmujacych się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	83
Tabela 19. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolajacye?	96
Tabela 20. Analiza ryzyka dla Gminy Panki.....	123
Tabela 21. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Panki na lata 2023-2030.....	125

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Zarys terytorialny gminy Panki w powiecie kłobuckim	18
--	----

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na 2021 rok	19
Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki na rok 2021	21
Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	24
Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w gminie?	26
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie? ..	36
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?	38
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?	39
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2018-2021.....	42
Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?.....	45
Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?	46
Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	53
Wykres 12. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności	54
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkohol? ..	56
Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?	57
Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.....	59
Wykres 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	64
Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby.....	64
Wykres 18. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami w gminie?	71
Wykres 19. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?.....	71
Wykres 20. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych w gminie?.....	72

Wykres 21. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?.....	72
Wykres 22. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	74
Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej.....	76
Wykres 24. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc w rodzinie?.....	84

Spis publikacji

1. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development);
2. CBOS, Raport Młodzież 2018, Warszawa 2019;
3. Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005;
4. Miśkiewicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013;
5. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020;
6. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030;
8. Ocena zasobów pomocy społecznej za 2021 rok;
9. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju;
10. Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434;
11. Raport o stanie Gminy Panki na 2021 rok;
12. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
13. Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030;
14. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
15. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2030”.

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/kategoria/2903>;
2. <https://www.gov.pl>;
3. <https://klobuck.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnosprawnych>;
4. <http://www.parpa.pl>.

UZASADNIENIE

do uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Panki 2023-2030.

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa i wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Do końca 2022 obowiązywała Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Panki 2016-2022 przyjęta uchwałą Rady Gminy Panki. Przedstawiony Projekt jest kontynuacją obowiązującej strategii z lat poprzednich.

Wójt Gminy

Urszula Bujak

